ОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 131 (11729)
1968 оной июниин 6,
четверг

сэн 2 мүнгэн

00 ҮДЭРЭЙ—100 КИЛОГРАММ

МАЛАА ЯАЖА ҺАЙНААР ТАРГАЛУУЛХАБ

бэлшээриин зуун үдэр хэнэй шэгнүүр зуун ки- нэмээхэ гэһэн зорилго баад, республикынгаа мүрысөөндэ уряалһан аймагай Нарһатын сов- юун хэгдэнэб, юун байнаб гэжэ нютаг бу- шад, манай уншагшад бээ.

хозой главна зоотехник Георгиевич Виноградовта

Виноградов: Энэ жэлдэ гү- шаагдаха малые бэлшээн хэрэгтэ гол анхарал дана. Бухыдөө 624 үхэр пунктда тушаагдаха мал мүнөө зургаан гүүр- жо хубаарилагданхай. гүүртэдэ хоёр зуун ки- дээшэ татадаг гунан роно. Энэ гүүртые дур- малшан Нимбу Эрды- Нажабэ харууһална. Хо- гүүртэдэ дунда зэргээр шамтай эрэ хашарагууд

олон жэлдэ малшанаар ябаһан Петр Архипович энэ гүүртые даанхай. гүүртэдэ гологдоһон шад бэлшээгдэнэ. Эдэ ксей Степанов адуулна. гүүртын мал эгээн тү- дэ тушаагдаха юм. тушаагдаха малай эдэ ртэдэ эрхим һайн бэл- шээри даалгагдаа. Мүнөө эдэ гүүр- тэнүүдэй мал бухыдөө шэгнэгдээд, майн 29-дэ холынгоо бэлшээридэ туугдаба. Үхэрнүүд уридшалан креолиншаар угаагдаад, гуур үгы хэхэ эмээр аргалагдаа.

Шахамалнуудай бэлшээри совхозой түб һууриһаа 40—50 модоной газарта юм. Малай зуһаха газарта дабһан абаашагдаа. Тэндэхи бэлшээриинь хагдан галдагдажа бэлдэгдэһэн байна. Байгша ондо холымнай бэлшээридэ ногоон урдынхиһаа һайн.

Эдэ гурбан гүүртын малшад зунай бэлшээриин зуун үдэр соо үхэр бүхэнэй шэгнүүрые дунда зэргээр зуун килограммаар нэмээхэ гэжэ шиидэнхэй. Нёдондошье эдэнэр малаа һайса таргалуулаа һэн. Жэшээнь, Петр Белобородов үхэрнүүдэй шэгнүүр 90 килограмм хүрэтэр нэмээһэн.

Холын бэлшээридэ ябаһан мал хорёодо орой хаагдахагүй, үдэр һүнигүй дуран соогоо бэлшэхэ юм. Зүгөөр бэлшээреэ һэлгүүлжэ, участок участогоор хубаарилан, малаа адуулхаар хараалагдана. Тэндэмнай уһан элбэг, тунгалаг. Аргын олдоо һаань, бага зэргэ таряа талханай зүйл эдюулхэ һанаатайбди.

Малшадай байха гэр байра түхеэрэгдэнхэй. Тиигэбэшье тэрэниие һайжаруулха хэрэгтэй. Эдэ үдэрнүүдтэ шэрээд ябажа байха бишыхан будкануудые тэдэндэ бэлдэжэ үгэхөөр хэлсэгдээд байна.

Мүнөө жэл шахамалнуудаа һаба бүри шэгнэжэ байха болонобди. Тиимэһээ тэндэ шэгнүүр тодхохомнай.

Шахамалнуудһаа гадна, совхозой хэдэн гүүртэ бүрүү, тугалнууд зунай тунга ногоондо бэлшээгдэжэ түлжэхэ, таргалха байһаниинь мэдээжэ. Эдэ гүүртэнүүдэй мал адуулагшадшье тугалнуудаа сүүдхэдээ 700 граммаар, бурууннуудаа —800 граммаар нэмээхэ гэһэн уялга абанхай.

Зунай бэлшээриин үедэ бүхы малаа һайнаар адуулжа, түргэнөөр таргалуулжа ябаһан малшадые урмашуулха, тэдэнэрэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэмжээнүүд хараалагдаа. Бүхы малшадта ажалай түлөөһэн хэһэн хүдэлмэриин, малай таргалсын зэргээр үгтэхэ юм. Хэрбээ малаа һайса таргалуулжа, шэгнүүрыень ехээр нэмээжэ шадаа һаа, дээгүүр түлбэридэ хүртэхэ байһаниинь дамжаггүй.

* * *

Н. Э. Будажабэ (гүүртые даагша): Мал һайнаар таргалуулхын тула социалис мүрысөөндэ би дуратайгаар оролсобоб. Мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ ябахые үнэн зүрхэнһөө хүсэнэб. Шадалаараа оролдохошьеб.

Нигэжэ урагшаа эрмэлзэхэ шалтагаан намда бии юм. Би гушан зургаан жэл соо Ленинэй партиин гэшүүн ябанаб. Энээгээрээ омогорхоноб. Жараад наһатай болобошье, Эхэ оронойнгоо, арад зонойнгоо аша туһын тулада ажаллажа, Советскэ Союзайнгаа Коммунис партиин гэшүүнэй нэрэ зэргые үндэр дээрэ үргэжэ ябахые оролдоноб. Тиигээд зунай бэлшээриин 100 үдэр соо бодо малай толгой бүриин шэгнүүрые 100 килограммһаа бага бэшээр нэмээхын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэйнь алдарта ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэһэн зорилго урдаа табинаб.

Эбэртэ бодо мал адуулжа захалһаар арбаад жэл болооб. Энэ үе соо бага зэргэ дүй дүршэлтэй бологдоо гээшэ ха. Хүгшэнтэйгөө хоюулаа (Цыдыпова Ц-Д.) мал адуулхадаа, һүүлэй 3—4 жэл соо толгой бүхэнэйнь шэгнүүрые сүүдхын 1000—1200 грамм хүрэтэр дээшэлүүлдэг байгаабди. Мүнөөшье жэлдэ тиимэрхүү байха бэзэ гэжэ һанагдана. Оролдосотойгоор хүдэлөөд байхада алишье талаараа урматай ха юм даа. Малшад ажаллаһанайнгаа зэргээр түлөөһэ абадаг. Материальнашье, моральнашье талаар урмашуулагдадаг. Би горитой салин хүлһэ абтахаһаа гадна, Арадай ажахын туйлалтануудые харуулдаг выставкэдэ Москва хото ошожо ерэһэн байнаб. Амаралтын байшанда ошожо амарааб. Һайнаар ажаллаад байбал, урмашахаһаа ондоо юумэ байгаагүй.

Уялга абаад, харин дүүргэнгүй, хэлэһэн үгэдөө хүрэнгүй байхаһаа эшхэбтэр юун байхаб. Өөрынгөө уялгые дүүргэхэб гэжэ найдуулха байнаб. Тусгаар оньһон аргашье гэжэ намда байхагүй. Түхэреэн сүүдхэ соо шахуу малнай бэлшээри дээрээ байдаг. Хорёо хашаанда хаадаггүйбди. Зүгөөр бэлшээреэ зүбөөр хэрэглэхэ шухала байдаг. Ногооной үндэһэнэйнь һалашатар, газарай харлашатар гэшхүүлжэ болохогүй. Тиимэһээ бэлшээриингээ бүхы газарые участок участогаарнь «хубаарилжа таһалаад», ээлжээ ээлжээгээр малаа бэлшээхэдэ һайн хэбэртэйгшэ. Түрүүшээр бэлшээһэн газартаа эрьежэ ерэтэршни, ногоониинь дахин ургаха.

Малаа үдэр бүхэндэ саг соонь уһалха шухала. Бэлшээриингээ газарта хэзээ бүхэндэ дабһатай байдагбди. Заримдаа тэжээл эдюулмээр саг болодог. Энэ талаар бага сага «нөөсэтэйхэн» байдаг болоо һаа һайн бэлэй.

Совхозой дирекциин зүгһөө, партийна болон профсоюзна организацинуудай зүгһөө мал адуулагшад тухай саг үргэлжэ анхарал оролдолго гаргажа байбалынь урматай һайн байдаг. Зундаа малшад түбэй газарһаа холо, ой тайга соо ажаһуудаг ха юм. Намар тээшээ хура бороо хэдэн сүүдхэ соо ородог. Һайн гэр байра хэрэгтэй болодог. Нүүдэл худалдаа наймаа эмхидхэхэ шухала.

Малшад уялгаа дүүргэхые оролдохол байха.

ЕХЭ МЯХАНАЙ ТҮЛӨӨ МҮРЫСӨӨ ҮҮСХЭГШЭД

...УД ДЭЭРЭ НАРҺАТЫН СОВХОЗОЙ ЭРХИМ МАЛШАД (зүүн гарһаа): Н. Будажабэ, Д. Цынгежапов, В. Белобородова, П. Белобородов, Ц-Д. Цыды-

Ц-Д. ДЫМБРЫЛОВЭЙ фото.

...ОРТАЖ

ТАЛЫН «СЭСЭГҮҮД»

Улаан шаргал наран уулын саанаһаа бултайн оройгоор элшэнүүдээ сасаба. Эгээл энэ үедэ хонидой зуһаланда хүнгэн автомашина хүрэжэ хурьгадаа бэлшээридэ гаргаха гэжэ байһан Ва... ва совхозой зоотехнигэй ерэһые мэдэхэдээ, ...нь хорёодоо оруулба.

...шни арай гэжэ үрдибэбди. Хурьгадыешни ...м. Үглөөдэр эхэһээнь таһалжа илгахамнай,— ... нүхэр Соколова хэлэбэ.

...илгагдахаар болоо. Ноохо хайшалха саг ойр... ...жэ хонишон эхэнэр харюусана.

...рёо түшэжэ, хони, хурьгадые хараха зуураа: ...ни яһала томо болоо байна. Совхозоймнай бү... ...дал адляар хурьгадаа түлжүүлдэг һай,—гэ... хэлэнэ.

...о һаа ехэ һайн байгаа. Үглөө бүри транзист... Бороо ороxo юм гү, али үгы юм гү? Ороо ...ин ногоон яһала үндыхэ байгаал,—гэжэ хо... ...гэй хэлээшые хадууруулна.

...бү зобо. Харана гүш, тэрэ майлын оройдохи ...орожо болохо,—гэжэ Соколова хонишоной

Валентина Будажаб хоёр хони, хурьгадаа бэл...

...рээ хонидойнгоо хорёо заһыш даа. Би хонидоо ...э хонишон үбгэндөө хэлээд, дурамбайгаа аба... ...үжа, хонидойнгоо хойноһоо дугшуулба.

Майлын үбэрөөр хони, хурьгад бэлшэнэ. Хонин бүхэн томо хурьга дахууланхай. Эдэниие холоһоо харахада, талын шэмэг—сагаахан сэсэгүүд мэтэ үзэгдэнэ.

АХАЛАГША хонишон Валентина Романовагай отара дээрэ 593 хонин тоологдодог. Хонишон эхэнэр жэл бүри ажалдаа амжалта туйладаг юм. Найман жэлдэ хони харууһалжа, дүршэл шадабаритай болоо. Валентина Гончиковна урзанда 100 эхэ хонин бүриһөө 96 хурьга абажа, Сэлэнгынгээ совхоз дотор түрүүлээ. Тэрэ мүнөө болотор ажахынгаа хонишодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөе толгойлно. Нүхэр Романова ойн баярай жэлдэ отара дээрэхи 604 хониһоо 617 хурьга түлжүүлһэн юм. Хонишон мүнөөшье жэлдэ амжалтатай ябана. Энэ жэл тэрэнэй даажа абаһан хонид зургаадахяа хурьгалжа байбашье, нэгэниинышье һубайраагүй гараһан байна. Валентина Гончиковна хурьгадаа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ, зунай бэлшээриин тунга ногоон дээрэ гаргаа.

Энэ отара дээрэ түл абалгынше, бэлшээриинше үедэ орой гурбан хүн ажалладаг. Валентина Гончиковнатай хамта тэрэнэй үбгэн Будажаб Николаев Цырен-Ханда Цыденова хоёр хүдэлдэг. Эндэхи хонишод жэлэй дүрбэн сагта хонидойнгоо хүшэ тамир алдахуулдаггүй дээрэһээ амжалтатайл ябана. Отарынхид хонидоо саг болзор соонь искусственна аргаар урэжүүлдэг, үбэлжэлгэдөө, түл абалгадаа һайнаар бэлдэдэг заншалтай. Тэдэнэр өөһэд өөһэдынгөө баяр, гомдол адляар хубаалдажа, эбтэй эетэйгөөр ажаһуудаг.

МАЙЛЫН үбэрөөр хони, хурьгад бэлшэнэ. Хэн нэгэнэй энэ талада сагаахан сэсэгүүдые сасажархиһандал тон адли хүн сагаан хони, хурьгад. Тэдэнэр баруун тээһээ үлеэһэн һалхи һүрин хушуурна. Газаа һэрюун. Тала дайдын шанха орой дээрэ үтлөөнһөө нааша дамжажа гараһан наран үүлэнэй саана «амарна» хэбэртэй.

Бидэ Валентина Гончиковнатай хөөрэлдэнэбди, тэрэнэй ажалаар һонирхонобди.

— Мүнөөнэй байдалые арбаад жэлэй саада тээхи байдалтай жэшэхээр бэшэл даа. Байдал холо һайжараа. Найман жэлэй саада тээ манай ажахы дотор 100 эхэ хонин бүриһөө орой 40—50 хурьган абтагша бэлэй,—гэнэ хонишон.

Валентина Гончиковна республикын газетэнүүдэй, журналай редакцинуудай соносхоһон хонишодой мүрысөөн тухай асууна, һонирхоно. Хонишон энэ мүрысөөе һайшаана.

— Нэгэ алхам хэгдээ. Хонидни хүгшэрөө. Нооһон багаар абтаха хаш. Хонидоо зунай, намарай үедэ һайнаар адуулжа, тобир тарганаар тушааха һанаатайбди. Тииһээршье шанэ һүрэг даажа абаха аабзабди даа. Хонишодой мүрысөөнэй дүн гаргахадаа, эдэ бүгэдые амяарлан согсолоо һаань ехэл һайн байгаа,—гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Хонишонтой хөөрэлдэһөөр байтарнай, тэнгэри нижаганажа, зунай түрүүшын бороо дуһалба. Валентина Гончиковна альгаа дэлгэжэ, тэнгэри өөдэ хараад, баяртайгаар энеэбхилбэ. Хонишон зунай түрүүшын бороодо баярлана. Энэ бороодо оршон тойронхи байдал һэргэнэ. Ангашаһан тала дайда амилхадал гэнэ. Тэнгэриин дуугархала хүн сагаан хурьгад дэбхэрэлдэн үргэнэ.

Г. РИНЧИНО.

Сэлэнгэ.

УЛААН ТУГТА ХҮРТЭБЭ

...совхозой хүдэлмэришэд ...мүрысөөндэ эдэбхитэй... ...дана. Социалис мүры... ...зой партийна, профсо... ...изацинууд эмхидхэнэ. ...хадаа коммунизмын ...мүн»,—гэжэ В. И. Ле... ...һэн үгэнүүдые мартан... ...зой профсоюзна орга... ...лшадые парти, прави... ...а тогтоолнуудые бэе... ...өө ажахын продукциие ...үүлхын түлөө эсэшэ... ...шэд байхаар хүмүү-

Механизаторнууд, малшад, хүдөө ажахын бусад мэргэжэлтэд коллективэй урда табигдаһан зорилгонуудые дүүргэхын тула усадөөр тэмсэнэд. Тэрэ тэмсэлэйнь түлхюур —социалис мүрысөөн.

Хүдэлмэришэдэй ольһотой мүрысөөн хии талаар үнгэрөөгүй. Совхоз энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбые үлүүлэн һагад дүүргээ юм. Тус мүрысөөндэ малшад шалгараа. Жэшээнь, һаалишад Б-Х. Очирова, К. Кузнецова, Г. Жимбеева болон бусад дүрбэн һарын туршада үнеэн бүриһөө 550—700-гаад литр һү һааба. Нэгэдэхи кварталда Баруун-Хасууртайн отделени социалис мүрысөөндэ илажа гараба. Тэрэ отделенидэ КПСС-эй РК-гай, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа һэн.

Гадна совхознай бүхы дээрээ баһал тиимэ шанда хүртэбэ. Иимэ үндэр шангууд манай хүдэлмэришэдые үшөө ехэ илалтада уряална бшуу.

Хонин бүриһөө хурьга түлжүүлһэн эрхим хонишон Р. Х. Доржиев һайн амжалта туйлаа. Тэрээнһээ нэгэ багаханаар таһарһан Ж. Аюшеев, Д-Х. Бадарханова гэгшэд зуун хониһоо 97—98 хурьга түлжүүлээ. Хонишод Д. Цырендоржиева, Д-Ц. Дашиева болон бусад зуун хонин бүриһөө 90—90 хурьга абаа.

Һүүлэй үедэ совхозой үйлэдбэриие ехээр дээшэлүүлхын тула профсоюзай эхин организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулхаяа оролдонобди. Дүрбэдэхи, гурбадахи отделенинүүдэй месткомууд (түрүүлэгшэнэрынь А. А. Манжиханов, Ц. Д. Юндунов) муу бэшээр хүдэлнэ. Тэдэнэр саг үргэлжэ зүблөөнүүдые, хамтын суглаануудые зарладаг, үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг. Мүн баһа ажалай журам тухай хэлсэдэг.

Мүнөө үедэ совхозой рабочком, месткомууд профсоюзуудай XIV-дэхи съездын тогтоолнуудта тушаглэн, хүмүүжүүлхы хүдэлмэриин тодорхой хэмжээнүүдые хараалжа байна.

Д. РИНЧИНОВ,
Хоринн аймагай Үдын совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ.

ЧССР-эй НАЦИОНАЛЬНА СУГЛААНАЙ ДЕЛЕГАЦИ МОСКВА ЕРЭБЭ

СССР-эй Верховно Соведэй уряалаар ЧССР-эй Национальна Суглаанай Түрүүлэгшэ, Чехословакиин Коммунис партиин ЦК-гай Президиумэй гэшүүн Йозеф Смрковский түрүүтэй Чехословакиин Социалис Республикын Национальна Суглаанай делегаци албанай хэрэгээр, июниин 4-дэ, Москва айлшалан ерэбэ.

ЧССР-эй болон СССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ Чехословакиин арадай түлөөлэгшэдые КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо М. Я. Яснов, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшэ Ю. И. Палецкис болон бусад угтаһан байна.

Аэродром дээрэ Чехословакиин хани нүхэдые СССР-эй Верховно Соведэй үмэнэһөө Ю. И. Палецкис халуунаар амаршалба. Тиихэдээ Советскэ Союзай болон Чехословакиин парламентаринуудай бэе бэедээ айлшалалга хадаа аха дүүгэй хани барисаае бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһа хүргэнэ гэжэ тэмдэглээ. Йозеф Смрковский гэгшэ харюу үгэ хэлэхэдээ, СССР-тэ ерээд ошохые уриһанайнь түлөө үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргэһэн байгаа. Мүн тиихэдээ Национальна Суглаанай депутадуудай болон бухы Чехословакиин арад зоной үмэнэһөө хани ёһоной халуун амар мэндые хүргэбэ.

(ТАСС).

Совет эхэнэрнүүдэй Комитедэй Президиумдэ

Июниин 3-да совет эхэнэрнүүдэй Комитедэй Президиумэй заседани болобо.

Хилын саанахи оронуудтай хани барисаа болон культурна харилсаа байгуулха совет бүлгэмүүдэй Холбоониие хүтэлхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр табиха шухала болоод байһантай дашарамдуулан, Совет эхэнэрнүүдэй Комитедэй түрүүлэгшын уялгаһаа сүлөөлхэ тухай Н. В. Поповагай гуйлтые Президиум хангаһан байна.

Совет эхэнэрнүүдэй Комитедэй түрүүлэгшээр СССР-эй Верховно Соведэй депутат, СССР-эй лётчик-космонавт, Советскэ Союзай Герой В. В. Николаева-Терешкова һунгагдаа.

Совет эхэнэрнүүдэй Комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо болгожо К. С. Проскурниковае Президиум һунгаба.

(ТАСС).

«КОСМОС-224» АГААРТА ДЭГДЭЭГДЭЭ

ТАСС-ай мэдээсэл

1968 оной июниин 4-дэ Советскэ Союз дотор «Космос-224» гэжэ хэмэл одон агаарта дэгдээгдээ.

1962 оной мартын 16-да ТАСС-ай соносхоһон программын ёһоор, замбуулинай дайда шэнжэлгые үргэлжэлүүлхын тулада зорюулагдаһан научна аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Вьетнамай эрье тээшэ...

ВЛАДИВОСТОК, июниин 4. (ТАСС). «Аяар холын Вьетнамай газар нютаг маанадта дүтэшье, үнэтэйшье байна» гэһэн дуунай эдэ үгэнүүд мүнөөдэр «Золотой Рог» бухтада зэдэлбэ. «Һаналаа нэгэдэлгын корабль» болохо «Раздольное» гэжэ теплоход Вьетнамай Демократическа Республикын эрьенүүд тээшэ ошохоёо мордобо. Тэрээн дээрэ юрын ашааһаа гадна, Сибириин, Алас-Дурна зүгэй, мүн Дунда Азиин республикануудай пионернүүдэй зүгһөө баатарлиг Вьетнамай үхибүүдтэ эльгээһэн бэлэгүүд бии. Совет үхибүүд өөһэдынгөө үетэндэ хубсаһа хунар, һургуулиин хэрэгсэл, элдэб нааданхай эльгээһэн байгаа.

Пионернүүд судны экипажтай бэшэг эльгээхэдээ, Вьетнамай хүүгэдтэ эб найрамдал болон зол жаргал хүсэһэн байха юм.

Урда Вьетнамдахи дайшалхы ябуулганууд

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сайгондо, мүн тэрэнэй оршон тойрон болоһон дайн байлдаан замханагүй. Мүнөөдэр Урда Вьетнамай ниислэл хотын олон ондоо газарнуудаар ракетэнүүдэй болон ехэ буугай һомонуудай тэһэрхэ абяан дуулдаба. АП агентствын корреспондентын Сайгонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, партизанууд Сайгоной порт, Таншоннядтахи США-гай агаарай сэрэгэй баазые, Америкын ябаган сэрэгүүдэй 9-дэхи дивизиин байрлаһан байшангуудые буудаһан байгаа. Тэрээн дээрэһээ боложо, Сайгоной догуудта байһан сэрэгэй хэрэгсэл ба дайшалхы техникэ шэрэдэг Америкын хоёр ашаанай судна, аэродром дээрэхи самолёдой буудаг газар гэмтээгдээ. Сайгон шадар сэрэгэй удха шанартай хүүргэ буудагдаһан байгаа.

Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд мүнөөдэр Банменхуот гэжэ провинциин түб газарта байдаг марионеточнэ армиин сэрэгэй түхеэрэлгэ болон Кучидахи тусхай даалгабарита сэрэгүүдэй лагериие миномёдоор болон ехэ буунуудаар буудаһан байгаа.

ЯПОНОЙ КОММУНИС ПАРТИИН ЦК-гай ХАНДАЛГА

ТОКИО. (ТАСС). Японой Коммунис партиин ЦК аюулгүйе сахиха тухай Япон-Америкын хоорондо баталһан договорто эсэргүүсэн, Окинава аралые бусаахын түлөө тэмсэхын тулада, бүхы демократическа хүсэнүүдэй нэгэдэмэл фронт байгуулха гэһэн уряатайгаар Японой социалис партида, оронойнгоо профсоюзууд болон бэшэшье демократическа эмхи зургаануудта хандаба. Орон дотороо олониитын һанамжа мэдэхын тулада һаяхан хэгдэһэн асуулта хадаа аюулгүйе сахиха тухай Япон-Америкын договорые болюулжа, Окинава аралые бусааха гээшэ мүнөө Японой улад зоной олонхиин ниитэ эрилтэ болоод байһыень гэршэлэн харуулаа гэжэ мүнөөдэр «Акахата» газетэдэ тунхаглагдаһан Японой Коммунис партиин ЦК-гай хандалга соо хэлэгдэнэ.

Нэгэдэмэл тэмсэл эмхидхэхын зорилгоор, аюулгүйе сахиха тухай Япон-Америкын договорто эсэргүүсэн, Окинавые бусаажа абахын түлөө тэмсэлые гол шухала зорилго табиһан политическэ хэлсээ баталха шухала гэжэ Японой Коммунис партиин ЦК мэдүүлнэ.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ТАРЯА, КУКУРУЗА БОЛОН ХАРТААБХА ТАРИЛГЫН ХЭР ЗЭРГЭ ЯБАЖА БАЙҺАН ТУХАЙ

1968 оной июниин 3-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Бүхыдөө таригдаа	Орооһото ба бобово ургамалнууд	Кукуруза	Хартаабха
Баргажанай	80	95	53	59
Бэшүүрэй	85	98	66	90
Зэдын	71	90	72	72
Яруунын	69	92	—	33
Баунтын	50	85	—	—
Загарайн	87	95	65	99,6
Захааминай	64	95	78	92
Кабанскын	91	96	36	99,8
Прибайкалиин	86	98	—	81
Хэжэнгын	82	88	42	1
Хяагтын	77	90	56	91
Мухар-Шэбэрэй	80	95	53	85
Сэлэнгын	74	90	58	86
Түнхэнэй	92	99,1	71	83
Улаан-Үдын	84	99	37	102
Хориин	77	97	50	60
Хойто-Байгалай	16	33	—	—
Республика дотор бүхыдөө	79	94	57	89

РЕСПУБЛИКЫН АЖАХЫНУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МЯХА, ҺҮ, ҮНДЭГЭ ХУДАЛДАХА, ТУШААХА ТҮРҮҮШЫН ХАХАД ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ

1968 оной июниин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Мяхан		Һүн		Үндэгэн
	Түсэбэй дүүргэлтэ	1967 он	Түсэбэй дүүргэлтэ	1967 он	
Баргажанай	87	120	60	82	72
Бэшүүрэй	106	138	66	86	85
Зэдын	121	105	63	80	86
Яруунын	119	132	73	93	116
Баунтын	117	101	79	96	—
Загарайн	76	122	73	100,4	3,1 дахин
Захааминай	120	105	69	89	63
Прибайкалиин	142	112	72	91	33
Кабанскын	105	136	77	96	81
Хэжэнгын	117	98	60	77	82
Хяагтын	116	119	74	90	51
Мухар-Шэбэрэй	84	118	73	83	83
Сэлэнгын	158	155	82	93	99
Түнхэнэй	147	133	89	95	72
Улаан-Үдын	130	128	90	110	98
Ахын	—	86	51	62	—
Хориин	89	104	77	91	99
Хойто-Байгалай	—	—	77	92	—
Республика дотор бүхыдөө	110	123	74	91	79

Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй элитэ ажал ябуулагша Валериан Владимирович Куйбышевай түрэһөөр мүнөөдэр 80 жэл гүйсэбэ. (1888-1935). Тэрэ 1905—1907 онуудай революцида хабаадалсаһан, граждан дайнай фронтдо комиссараар ябаһан юм. ВСНХ-гай түрүүлэгшээр (1926), удаань СССР-эй Госпланай түрүүлэгшээр, СССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшын орлогшоор хүдэлмэрилөө. Мүн совет хиналтын комиссиие толгойлһон байха юм. ТАСС-ай фотохронико.

КОМСОМОЛОЙ АЖАБАЙДАЛ

ХУЯГ ЗЭБСЭГНАЙ ХУРСАХАН ЮМ Д...

Мүнөө үеын залуу хүн оршон тойрон ажабайдалдаа эдэбхитэйгээр хандахаһаа гадна, юртэмсэ дээрэ юунэй боложо байһые алдадаггүй. Түрэл Коммунис партиингаа гадаадын болон дотоодын политикые һайн ойлгоно. Тиимэһээ үзэл бодолоо хурсадхажа, марксизм-ленинизмын һургаалые гүнзэгыгөөр шудалхые шухалын шухала зорилго гэжэ мэдэнэ.

1967-1968 онуудай политическэ һуралсалай жэлэй зарим тэды дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, залуушуулай эрмэлзэл бүришье элирнэ. «Кругозор», «Манай Ленинскэ комсомол», «Парти тухай хөөрэлдөөнүүд» гэһэн кружогууд, «Залуушуул ба ниитын дэбжэлтэ», «Залуу марксистын университет» гэжэ тусхай семинарнууд. «Прометей», «Глобус», «Эхэ орон», «Һолонго», «Орбита» гэжэ эдиршүүлэй тусхай клубууд үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ хүдэлжэ гараба. Эдэ кружогууд, семинарнууд, клубуудта залуу нүхэд марксизм-ленинизм, манай гүрэнэй, партиин болон комсомолой түүхэ, КПСС-эй XXIII съездын, ВЛКСМ-эй XV съездын тогтоолнуудые гүнзэгыгөөр шудалха ёһотой байгаа. Залуу нүхэд зорилгоёо бэелүүлээ гэхэдэ болохо.

Эдэ кружогууд болон семинарнуудта залуу хүнүүдэй эрдэм һургуули, юрэнхы бэлэдхэл хараада абтажа, хэн хэндэшье таатай арга хэрэглэгдэдэг байһаниинь һайшаалтай. Мүн баһа наһанайнь онсо илгаашье мартагдаагүй. Залуушуулые үлэмжэ ехээр һонирхуулмаар асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдажа, хүбүүд, басагад хэшээлнүүдтээ өөр өөрынгөө һанамжануудые хэлэдэг, арсалдадаг байба. Иимэ ушарнууд али нэгэн теоретическэ асуудалые гүнзэгыгөөр ойлгожо абаһанай тэмдэг болоно. Энэ хадаа хэшээлнүүдтээ нойрсожо һуудаг хүнүүд үгы байгаа гэжэ гэршэлнэ.

Бүхэли жэл соо залуушуулай һуралсалда таһалгаряагүй анхаралаа хандуулжа байһан лэ комсомолой организацинуудта хэшээлнүүд илангаяа һайнаар үнгэрдэг байба. Загарайн, Хяагтын, Кабанскын, Железнодорожно болон бусад аймагуудай комсомолой организацинуудта залуушуулай политическэ һуралсал бараг үнгэрөө гэхэдэ болохо.

Гансахан Хяагтын аймагта 1384 шагнагшадтай дүшэн табан кружок, клуб, семинарнууд хүдэлбэ. Олонхи кружогуудынь промышленностьда гү, али хүдөө ажахын үйлэдбэридэ хүдэлдэг залуушуулые хабаадуулһаниинь тон һайшаалтай. Комсомолой эхин организацинуудай болон райкомуудай саг үргэлжэ анхаралаа табидаг байһан дээрэһээ политическэ һуралсалай амжалта дулдыдаа гэжэ тэмдэглэмээр.

Хяагтада пропагандистнарай семинар боложо, «Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэл» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Тезисүүдтэ гол анхарал хандуулагдаа һэн. Тэндэһээ гушан хүн пропагандистнарай республиканска семинарта хабаадаа.

Комсомолшууд болон залуушуулай политическэ һуралсал эмхидхэхэ асуудал ВЛКСМ-эй райкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Мүн баһа ээрэлгэ-трикотажна фабрикын, Хүдэрниин совхозой комсомолой организацинуудай тоосоон шагнагдаа һэн.

Хяагтын аймагай пропагандистнар Валентина Малютина (промкомбинадта «Кругозор» кружогой хүтэлбэрилэгшэ), Валентин Цыдендамбаев (Энхэ-Талын һаалиин фермэ), Нина Кривогорницына (Үбэр-Хэрээтэ тосхон) болон бусад магтаалтайгаар хүдэлөө.

Баһа Загарайн аймагай Шэнэ-Бэрээнэй механическа заводой, Яруунын Комсомольско совхозой, ЛВРЗ-гэй, Мухар-Шэбэрэй «Загански» колхозой болон бусадай комсомолой комитедүүд залуушуулай һуралсалые яһала шадамараар хүтэлбэрилөө.

Пропагандистын хүдэлмэриин эгээл шухалань гэхэдэ, хэшээлнүүдэй идейнэ удхань ааб даа. Марксистско-ленинскэ һургаалай үндэһэ һуурине залуушуулда ойлгуулха гээшэмнай тиимэшье хүнгэн хэрэг бэшэ. Марксизм-ленинизм — мүнхэ һургаал. Гэбэшье тэрэ революционно ажабайдалтай нягта холбоотой һэн хойноо шэнэ юумэнүүдээр саг үргэлжэ баяжажал, улам хүгжэжэл байдаг ха юм. Тиимэһээ өөрөө саг үргэлжэ һуража, үзэл сурталаа хурсадхажа байдаг хүн пропагандист боложо шадаха байһаниинь арсалтагүй.

Имагтал энээн дээрэһээ комсомолой райкомууд һуралсалай жэлэй эхилээдүй байхада, пропагандист болохо хүнүүдые шэлэлгэдэ тусхай анхарал табяа. Пропагандистнарай хахадынь шахуу дээдэ һургуулитай зон, гушан процентнь КПСС-эй гэшүүд гү, али кандидадууд.

Гадна олон партийна болон ажахын хүтэлбэрилэгшэд бүхы эрдэмээ, дүршэлөө комсомолшууд, залуушуулда үгэхөөр бэлэн байдагынь магтамаар. Жэшээнь, Хоринн аймагай Үдын совхозой дүрбэдэхи отделениин хүтэлбэрилэгшэ, КПСС-эй гэшүүн Василий Цынгеевич Батуев комсомолой кружогой пропагандистаар хүдэлөө. Темэ бүхэндөө нарин нягтаар бэлдэжэ, шагнагшадтаа эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг дээрэһээнь, бүхэли жэл соо нэгэшье хүн һамшаагүй, нэгэшье хэшээл хии талаар хосороогүй.

Һуралсалай жэлэй дүн гаргалгын хэшээлнүүд үшөө болохо. Улаан-Үдын ВЛКСМ-эй горком, олон райкомууд һуралсалай жэл түгэсхэнгөө, теоретическэ конференцинүүдые, диспут үнгэргэхөөр хараалаанхай. Гадна ганса гансаадаарнь гү, али бүлэгөөрнь шагнагшадтай тусхай хөөрэлдөөн үнгэргэгдэхэ юм. Кабанскын аймагай комсомолой зарим комитедүүд шалгалта үнгэргэдэг. Шалгалтын дүнгөөр ВЛКСМ-эй райком пропагандистнарта аттестадуудые барюулха. Эдэ бүхы ажал хэрэгүүд Ленинскэ комсомолой 50 жэлые нэрэтэй түрэтэйгөөр угталганда зорюулагдана.

Залуушуулай политическэ һуралсалай амжалта гансахан лэ хэшээлнүүдэй тооһоо, тэдэнэй темэнүүдэй нэрэһээ дулдыдаха бэшэ, харин пропагандын ольһон хэр зэргээр үйлэдбэриин ургалтада нүлөөлнэб гэжэ харагдаха зэргэтэй. Тиимэһээ комсомолой пропагандист, агитатор бүхэн шагнагшадайнгаа хүдэлдэг предприятиин, колхозой, барилгын эмхи зургаанай ажал хэрэгээр һонирхохо, хэшээлнүүдээ тэдээнтэй холбохо ушартай. Залуушуулые коммунизмын түлөө сухэршэгүй, эдэбхитэй тэмсэлшэд байхаар хүмүүжүүлхэ уялгатай байһанаа тэдэнэр мартаха ёһогүй.

ВЛКСМ-эй түүхэ манай партиин түүхэтэй нягта холбоотой. Комсомолой дайшалхы болон ажалай һайхан заншалнуудай жэшээ дээрэ коммунизмын түлөө тэмсэлшэдэй шэнэ үетэн хүмүүжүүлэгдэнэ. Тиимэһээ «Манай Ленинскэ комсомол» гэжэ кружогуудта хэдэн зуугаад залуушуул хабаадаа. Энэ кружогуудта харуулан ойлгуулха зүйлнүүд, тоо, баримтанууд, элдэб альбомууд, уран зохёолой болон политическэ литература хэрэглэгдэжэ, хэшээлнүүдые бүри һонирхолтой болгодог юм.

Тиихэдэ Сэлэнгын аймагай Галуута-Нуурай, Загастайн, Сэлэн-Дүүмын һургуулинуудай һурагшад программатаяа холболдуулан, амаралтынгаа үеые һамбаашалан, Хяагтын, Улаан-Үдын, Владивостогой музейнүүдээр, түүхэтэ газарнуудаар аяншалаа юм. Ново-Селенгинскын дунда һургуулиин шабинар аха дүү Бестужевтан тухай ном бэшэһэн уран зохёолшо Барановскаятай бэшэг абалсадаг. Хабарай амаралтын үедэ уран зохёолшын уряалаар үхибүүд Москва ошоод ерээ.

Загарайн, Түнхэнэй, Кабанскын аймагуудта политическэ, экономическа, морально-эстетическэ темэнүүдээр асуудал болон харюугай үдэшэнүүдые үнгэргэлгэ ехээр дэлгэрэнги. Пропагандын ниимэшүү түхэлнүүд залуушуулые ехээр һонирхуулдаг, тэдэнэй ухаан бодолые эзэлжэ байгаа элдэб асуудалнуудта харюу олгодог.

Гэхэ зуура, полити... сал хаа хаанагүй ... ябаа гэхын аргагүй... эрилтэ багатайгаар, ... даһан комсомолой ор... та һайн юумэ үсөөн. Үдын хүдөөгэй айма... туршалгын ажахын ко... ганизацание дурдалта... жэлэй эхиндэ полити... салай долоон кружок... бэлэй. Теэд пропаг... ВЛКСМ-эй комитед... Борис Цыдыповшье ... ажабайдалтай холбо... дые ёһотой мүрөөр ... бираагүй. Тиигэжэ ... тэрэ кружогуудай ... үлэшэһэниинь харат...

Зэдын аймагай ко... низаци политическэ ... бирагүйгөөр ябуулаа... той. Эндэ «Кругоз... кружогто хүдэлжэ б... луушуулай оройдоо ... ниинь ябалсаа.

Мүнөө хаа хаанаг... жэл дүүрэнтэжэ ба... хамта үзэхэ прогр... дүүргээдүй кружогу... шээнь, шэлэй заводо... эй комитедэй секрет... Дранишников) алдаһ... хын тула һуралса... июнь хүрэтэр һуна... лоо. Энэ һайшаалта... Шагнагшад болон пр... зунай сагта амаржа... шэнэ жэлдэ бэлдэхэ ... бшуу.

Орон доторнай ол... луушуул, тэрэ то... эдиршүүл марксизм-... хитэйгээр шудална. ... али колхозник, һург... ша гү, али хүдэлмэр... гү, али агроном—бу... үзэл сурталаа хурса... зэнэ. Тиимэһээ поли... салай ерэхэ жэлдэ ... далнуудаа дабтахаг... нөөнһөө эхилжэ бэл... шухала.

А. ...

ВЛКСМ-эй обкомо... таһагые даа...

Нэгэ бэшэгэй мүрөөр

ТУРАНДА ТУНАҺАН МАНАН

Редакцида абтаһан олон бэшэгүүдэй нэгэн дээрэ: **«Түнхэнэй аймаг, Хэрэн тосхон»** гэһэн адрес байба. Задалхада ингэжэ бэшээтэй:

ХҮНДЭТЭ РЕДАКЦИ!

Газетэдэ мэдээсэл хүргэхэдөө, энээниие өөрынгөө уялга, харюусалга гэжэ тоолохо байнаб. Ушарынь хадаа Түнхэнэй аймагай Туранай совхоздо ниитын зөөри аргагүй ехээр үригдэжэ байна. Ажахыда гарза хохидол ушарна...»

Бэшэгэй автор саашань олон баримтануудые дурдана. Уншагшадай иимэ мэдээсэл хүргөөд байхада, тэрэнэй мүрөөр шалгалта хэхын тулада, манай газетын корреспондент Түнхэнэй аймаг зориһон байгаа.

1. УУЛЗАГДААГҮЙ ХҮН

Саяан уулын саһата үндэр мундарганууд бамбагар сагаан үүлэнүүдээр сахариглан бүрхөөгдэнхэй, эндэ ерэһэн хүндэ байгаалиин гоёхон шэнжэ үзүүлнэ. «Һайхан даа, Түнхэн нютаг» гээд зониинь магтадаг. Теэд юундэшьеб, һанахадашни энэ үзэсхэлэнтэ байгаалиин ногоон номин шэрдэг дээрэ тооһо манан буужа, сэлмэг һайхан шарайень гутаажа байһандал болоно.

Гайхалташьегүй... Редакцида ороһон бэшэг соо нэгэ хүн тухай олон юумэн хэлэгдэһэн байгаа. Уулзагдаагүй хүн! Теэд нютагай зон тэрэниие һайса мэдэдэг. Тэрэнь Иван Гаврилович Конюшкин!

1964—1965 онуудта Иван Конюшкин Саянанай совхоздо директорэй орлогшоор ажаллажа байха үедөө ажалаа дэли һула табиһан. Тиигээд ниитын зөөри үрихэ, хулгайлха ябадал гаргаһан байна. Энэ хэрэгтэ тэрэнэй һамган Конюшкина Галина шунахайгаар хабаадалсажа, арадай сүүдээр дүрбэн жэлээр эрхэеэ хаһагдан, түрмэдэ ороһон байгаа.

Хожомынь Туранай совхозой эмхидхэгдэхэдэ, Конюшкин баһал директорэй орлогшын тушаалда байха уялгатай болоһон. Энэ ажахыда тиимэ тушаал байха ёһогүй байхадань, совхозой директор нүхэр Л. Н. Шагдуров ямаршье мэргэжэлгүй хүниие өөрынгөө захиралтаар, 1965 оной декабрь һарада инженер-электрик болгон томилоод, гол түлөөһэн дээрэнь үшөө агент-экспедиторэй хахад салин абаха эрхэ олгоһон байна.

Түнхэнэй райФО-е даагша Р. А. Воронов шалгалтада хабаадалсахадаа, энээнэй зүб бурууень ингэжэ тайлбарилна: Конюшкин И. Г. инженер-электрик, һарадаа 132 түхэриг салинтай аад, экспедиторэй хахад салин абалсаха эрхэгүй байгаа. Тиигэжэ 1967 оной сентябрь һарын дүүрэтэр хуули бусаар үлүү салинда хүртэжэ, хамта 792 түхэриг гүрэнэй мүнгэ үлүүсэ абаа. Хожомынь **1967** оной октябрь һарада Конюшкин Улаан-Үдэдэ колхоз, совхозуудта хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлэдхэхэ техникумдэ ороһоншье һаа, гурба һарын туршада экспедиторэй хахад салин абажа, үшөө 120 түхэриг үбэршэлһэн байна.

Хүдөө ажахын техникумдэ ороод байһан Конюшкин директорэй орлогшын нэрэ зүүжэ, гүрэнэй зөөри үлүүсэ эдижэ байхадаашье өөрынгөө хара талые хаража, хэһэн юумэниинь ехэ. Урзанда нэгэ буруугаа ямаршье документгүйгөөр совхозой складта асаржа алуулаад, орондонь Туранай отделениһээ нэгэ үнеэ шэлэн абажа, өөрынгөө болгоһон байба. Хара амияа хаража, хомхой сэдьхэлээ гаргажа байхадаа, бууса шадарай гурбан участок сабшажа байһан. Буусын хоёр үлүү газар—ондоо тээ ажаһуудаг эсэгынгээ, үмсэдөө мал үгы, совхоздо хүдэлдэггүй зээ хүбүүнэйнгээ түлөө эдлэжэ байһаниинь нютагай зон һайса мэдэдэг. Угайдхадаа Иван Конюшкин Тоорын сомоной Соведэй дайдада ажаһуудаг эсэгынгээ гэр байрын газаа совхозой хүзүүгээр модо шулуу зөөжэ, «Москвич» автомашинадаа гоёхон гараж бодхоһон байха юм.

2. НЮУСА «ОПЕРАЦИ»

Үмсынгөө хашараг хүтэлһэн нэгэ хүн совхозой кладовойн үүдэндэ дүтэлбэ.

— Тушааха гэлсэһэн малтнай энэ гү?—гээд, кладовщик дуугарна.

Сарбагар сагаан һүхэ далайхатай адли энээхэн мухагар хашарагай амин таһаржа, улаан мяханиинь складай эзэндэ тушаагдалай.

Гэгээн сагаан үдэр дунда ингэжэ нэгэ айлай хашараг духадагдаад, тэрээндэнь совхозой Могой-Горхоной фермэһээ гү, али ондоо гүүртэһээ, ниитын малһаа алагдаба гэһэн хуурмаг саарһан бэшэгдэбэ. Зүгөөр малаа совхозой складта үүсэлүүлһэн улад ямаршье түлөөһэгүйгөөр, миинтээр асараагүй байха. Тэдэнэр үглөөдэрынь лэ совхозой нэгэ гүүртэдэ ошожо, тушааһан хашарагайнгаа орондо тугаллаха гунжа гү, али үнеэ шэлэн абажархина. Тиигээд хожомынь эбэртэ бодо малай фермын бригадир гү, али һаалиин фермын даагша һарынгаа тоосоо табихадаа, хүндэ үгтэһэн малаа совхозой складта «алагдаа» гэжэ харуулаад, кладовщигһаа гар табилгатай саарһа абаһан бэеэрээ данса соогоо үдэжэрхидэг байгаа.

Теэд «операцида» хабаадагшад булта өөһэдөө гэршэлэг лэ. Бидэнэй урда Хужарай отделениин кладовщик С. Д. Шагжиева һуугаад, үнэхөөр ямар ушар болодог тухайнь тайлбарилна.

— ...Совхозой директорэй орлогшо Иван Конюшкин буруу асаржа, складта үүсэлүүлээ... Нёдондо зун би өөрөө хүгшэрһэн һубай үнеэгээ совхоздо мяханда тушаагаад, тугалтай үнеэ абааб... Ямаршье актгүйгөөр андалдаан хэгдээ һэн,—гэжэ бэшэнэ.

Энэ оной апрель һарада тус складта Е. С. Ларионов, май һарада И. Б. Басанов гэгшэд совхозһоо тугаллаха үнеэ абахаар үбшэнтэй хашарагуудаа асаржа үүсэлүүлээ. Складта мяхан болгогдоһон үмсын мал совхозой малай фермэһээ асарагдажа алагдаа гэжэ нюуса документ хэгдээд лэ хэрэгынь дүүрэнэ. Иимэ амарханаар, аман үгөөр бүтэжэ байдаг ушарай байхада, үмсын айл бүхэн үбшэлһэн муу малаа гү, али буруу тушаагаад, тугаллаха гунжа гү даа, үгышье һаа амбан томо мал абажа һэлгэхые оролдоно гэжэ ойлгогдохоор.

Эбэртэ бодо малай фермын бригадир Намсарай Зурбаевтай уулзахадамнай: «Би директорэй захиралтые дүүргэжэ байдагби. Совхозой складта буруу, хашарагаа тушааһан хүнүүд намда саарһатай ерэдэг юм. Апрельдэ Даниил Морхоев тугаллаха гунжа абаа. Май һарада Нима Хобраков абаашаа»,—гэнэ.

— Тэрэ саарһантнай хаана байгшаб?

— Өөртэмни ходо хадагалаатай байдаг юм. Һарынгаа тоосоо табихадаа, хүндэ үгтэһэн малаа мяханда тушаагдаа гээд кладовщигай үгэһэн фактурыень харуулдагби.

Шэмхэгэй отделениин кладовщик Устинья Алексеевна Шубина:

— Апрель һара соо Жамсаран Зурбаев хашараг тушаагаа. Тэрэнь 116 килограмм мяхатай. Май һарада нүхэр Томиловһаа баһал зуу гаран килограмм мяхатай хашараг абтаа. Алаһанайшье урмагүй туранхай мал хүнүүд асарна даа. Совхозойнгоо мал үүсэлхэдэ, 170—180 килограмм мяхатай байдаг. Бруцеллез гээд лэ үмсэтэн муу малаа совхозой кладовойгоор далда оруулдаг бэшэ гү даа,—гэнэ.

Халуун мүрыень дахаад, Шэмхэгэй фермын малшан нүхэр Зурбаевтай хөөрэлдэбэбди:

— Мал андалдаха тухай совхозой главна ветврач Н. Ц. Шагдуровтай хөөрэлдөөд, орондонь Дулма Таряшиновагай гүүртэһээ тугаллаха гунжа абаа һэмби,—гээд тэрэ хэлэнэ.

3. «ГАЛ НОСООХОДО—УТААН»

Хэрбээ буруу гү, али хашараг үүсэлэлгэдэ тушаагаад, совхозой гүүртэһээ тугаллаха гунжаар орыень һэлгэжэ байхада, ажахыда олзо доход орохо аал? Хүнүүд үбшэлжэ муудаһан малаа мяханда тушаагаад, түллэхэ мал абахадаа, хоёр толгой болгоно ха юм. Энэнь ашатай. Тиихэдэ ямаршье документгүйгөөр андалдаанай үргэлжэлжэ байхада, магад совхозой директи гэр бүлэдөө нарай ухибүүдтэй, тулюур байдалтай хүдэлмэришэдоо үнеэтэй болгожо байгаа аалам гэжэ һанахадашни, тиимэ бэшэ. Харин хэдэн толгой эбэртэ бодо малтай хүнүүд совхозой томо малтай андалдаа хэжэ, үмсынгөө мал бүри олошоруулжа байна. Совхозой фермые даагша Б. И. Сыбенов һаамхай хоёр үнеэтэй байгаад, буруугаа мяханда худалдажа, нүхэр А. Таряшиновагай даадаг гүүртэһээ тугаллаха хашараг абаа. Энэ оной март һарада Д. Ошоровада нэгэ тугалтай гунжан үгтөөд, совхозой складта үүсэлэгдээ гэжэ акт зохёогдоһон байна.

Өөртэйнь хөөрэлдэхэдэ, фермые даагша нүхэр Сыбенов: «Ажалшаднай үхэр малайнгаа бруцеллез үбшэнтэй боложо байхада, совхозһоо абангүй яаха юм. Үшөө арба гаран айлай үхэр үбшэнтэй болонхой. Тэдэнэр малаа андалдажа абахал ёһотой» гээд убайгүйхэнөөр хөөрэнэ.

Элдэб эсын шалтагаанаар совхозой мал андалдажа абаһан хүнүүд олохон болонхой. Һүүлшын һарануудташье энэ нюуса «операци» үргэлжэлһөөр. Теэд энээниие хэн толгойлноб? Совхозой директор нүхэр Л. Н. Шагдуровай урда хори гаран хүнэй список харуулхада: «Олонхинь минии зүбшөөлөөр андалдагдаа» гэнэ. «Алагдаһан бугын» дилэнхи хубинь даргын хэрэг болоошье һааб, мүн нилээдхэниинь главна ветврач нүхэр Н. Ц. Шагдуровта хамаатай. Тэрэнэй зүбшөөл энэ хэрэгтэ шиидхэхы үүргэ дүүргэлсэнэ.

Хэнэйшье мэдэһээр, хүнүүд үмсынгөө һайн мал тушаагаад, муу мал хэзээдэшье абахагүй. Эндэ ниитын зөөри гарзада ороно. Хашарагай орондо тугаллаха үнеэн ошоно. Центнер мяхатай малай үмсэһөө абтахада, 1,5—2 центнер мяхатай мал орондонь үгтэнэ. Эдэ бүгэдэһөө тус ажахы хэдэн зуу, мянган түхэригэй гарзада ороно. Урзанда тус совхоз 92 мянган түхэриг гарзатай гараһан. Нёдондо баһал иимэ байгаа. Эбэртэ бодо малай мяханай өөрын үнэ сэн түсэбэй ёһоор 83 түхэриг байха аад, 89 түхэриг 92 мүнгэн болоо.

Эдэл шалтагаануудһаа Туран нютагта тооһо манан буужа, байгаалиин сэлмэг һайхан шарайе гутаажа байна. Уулзагдаагүй хүмнай ниитын зөөриһөө яһалахан үбэршэлжэрхёод, Улаан-Үдэ хотын нэгэ гудамжада, улаан нюураа далдалаад ябана хаш. Уршаг гайгаар татагдаһан нюуса «операцинууд» мүнөөшье хүрэтэр үргэлжэлһөөр.

Т. ГАРМАЕВ,
манай тусхай корр.

Ленинэй ордено Улаан-Үдын мяха-консервын комб... хүдэлмэришэдэй дунда ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойе аж... таар угтаха гэһэн социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлг... рысөөндэ комсомолшууд Галина Гусева, Людмила ... Надежда Чаркова (зураг дээрэ зүүн гарһаа) гэгшэд һ... жэ, үдэрэйнгөө даабарие үлүүлэн дүүргэнэ.

Н. ЕФИМОВ...

САБШАЛАН—МАНАЙ БАЯ...

УҺАНАЙ ХҮСӨӨР—УРГА...

Нёдондо намаршаг тээ Зүүн-Бэсын сабшалан дээрэ ябахадамнай хүнэй үбсүү сохимо үндэр, үдхэн ногоон далай мэтээр эбхэрэн долгилжо байгаа һэн.

Тэрэ ногоое түрүүн тракторай косилкаар сабшаха гэхэдэнь хахаад, яашье даажа үгөөгүй. Һүүлдэнь гар хажуур олоор табижа сабшаа юм. Одоол сэдьхэл ханама һайн ургаса гараа һэн даа.

Энэ сабшалангай эзэн, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой дүршэлтэй бэрхэ луговод Даша-Дондок Жалсанович Жапов энеэбхилэн ингэжэ хэлэнэ:

— Уһалһанай ашаар, уһанай хүсөөр лэ үбһэн һайнаар ургаа юм. Мүнөө жэлдэ баһал шадалаараа оролдон уһалжа, үбһэ ногоо элбэгээр ургуулха һанаатайбди.

Эгээл тиимэһээ бэрхэ луговод өөрынгөө суугаа хүдэлдэг Балма-Доржо Балданович Балдановтай хоюулан газараа садатарнь ундалуулха гэжэ шангаар оролдоно. Тэдэ хоёрто хамта 140 га сабшалан даалгагданхай.

— Баһа уһан байнал гээд, зоргоорнь сабшалан дээрэ табяа һааш, мүртэй үрэ гарахагү... эртэлүүлжэ гү, али ... уһалаа һааш, ногоон ... гүй. Тиимэһээ бидэ ... һүүл багаар, июнии... нэгэл дахин уһалжа...

Эндэхи луговоду... дээрээ минеральна ... ритой гаргаһан байн... до баһал 50 гектар... үтэгжүүлгэ оруулж...

— Манһаа дулды... шадалаараа хэнэ ... һубаг ханаабаймнай ... та муудаа. Тэрэн... гөө хүсөөр заһаха ... хүрөөгүй байнабди. ... най ажахын нача... Башкуевта эхинэй ... жа үгыт гэжэ хэдэн ... бди, шортоо,—гээд ... Жапов гомдоно.

Энэ жэлдэ агэ хо... даажа байһан саб... гектар бүриһөө 18... доошо бэшэ ургаса а... лэнэ, абахашье бай...

А. АФА...
Сэлэнгын аймаг.

Түрэл орон доторнай

ХЯРА ДЭЭРЭ ЛЕНИНЭЙ БАРЕЛЬЕФ ТАБИГДАБА

АЛМА-АТА. (ТАСС). Арбан дүрбэн залуу альпинист — Челябинскын тракторна заводой коммунис ажалай ударнигууд Заилийскэ Алатаугай үзэсхэлэн һайхан хярануудай нэгэн—Комсомолой хяра дээрэ гурбан маршрудаар гараһан байна. Эдэнэрые спортын мастер Михаил Левин хүтэлөө.

Токарьнууд Борис Заварухин, Виктор Скривел, слесарь Виталий Гальченко, электромонтер Анатолий Иванов, уран зураашa Татьяна Кириченко, технолог Людмила Борисова гэгшэд иимэ бэрхэтэй замаар дабшахадаа илангаяа һайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулаа.

Альпинистнүүд хяра дээрэ Владимир Ильич Ленинэй барельеф табяа. Тэрээн дээрэнь «Ленинскэ комсомолой 50, түрэл заводойнгоо 35 жэлэй ойн баярта — Челябинскын тракторна заводой комсомолшуудһаа» гэһэн үгэнүүд бэшээтэй.

Хяра дээрэ гараһан Казахай клубай альпинистнүүд, туристнуудта Комсомолой хярын дүрсэтэй значогууд барюулагдаба.

ХОЙТО ЗҮГЭЙ КУРОРТ

ТАЛАЯ. (Магаданай область). Мүнөө жэл дүрбэ мянга гаран хүн холын хойто хизаарай «Талая» гэжэ курортдо ошожо эмшэлүүлхэ. Амаралтада гараһан олон зон иишэ ерэхээр хараална. Тэдэнэрэй дунда Колымагай алташад, Чукоткын ангуушад, оро үсхэбэрилэгшэд, Яхадай алмазшад, Камчаткын загаһашад бии.

Энэ курорт яахадаа амарагшадай дура татана хаб? Үзэсхэлэн һайхан нуга газартахи курортын аршаан булагынь элдэб үбшэ эдэгээдэг эди шэдитэй юм.

Эндэхи тамаралгын бассейн саг үргэлжэ аршаанта уһаар дүүргэгдэжэ байдаг. (ТАСС).

Москвагайхид Амарта амарна

ХАБАРОВСК. (ТАСС). Хизаарай түбһөө аяншалгада гараһан «Миклухо-Маклай» гэжэ теплоход нэгэ рейсдэ Амар мүрэнөөр 4 мянган километр ябахань. Таатай зохидоор түхеэрэгдэһэн энэ судныи 220 пассажирай дунда гансашье алас-дурынхид бэшэ, мүн оронноймнай баруун областьнуудта ажаһуугшад олон. Энэ аяншалгаһаа һураггүй урид Алас-Дурнын байгаалида дуратайшуул Москва, Ленинград, Мурманск, Алма-Ата болон ондоошье городуудһаа мэдүүлгэ эльгээгээ.

Хоёр неделиин тамаралтын үедэ «Миклухо-Маклай» олон тоото үзэсхэлэн газарнуудта тогтохо. Теплоходой пассажирнууд нанай, ульча загаһашад, ангуушадта айлшалха юм. Эдэнэр загаһа барилгын, Амарай суута загаһанай шүлэ шаналгын мүрысөөндэ хабаадаха.

Залуушуул һургуулинуудые барина

КАЗАХ. (Азербайджанай ССР). Һуралсалай жэлэй эхеэр шэнэ һургуулинуудые ашаглалгада оруулдаг ёһо заншалые Караязай ан үсхэбэрилдэг совхозой хүдэлмэришэд «эбдээ». Һаяхан совхозой түб һууриндa шэнэ һургуулиин үүдэн сэлигдэбэ. Шулуугаар бариһан хоёр дабхар сагаан байшан соо классуудай хорин таһалга, лабораторинууд, кабинедүүд бии. Һургуулиинь газаа спортын талмай түхеэрэгдэнхэй. Ёһо заншал «эбдэгшэдынь» ажахын залуушуул болоно. Тэдэнэр барилта-хабсаралтын бүхы хүдэлмэрие болзорһоо гурба һараар урид дүүргэә. Ан үсхэбэрилэгшэдэй 400-гаад үхибүүд нэгэ халаан соо һураха аргатай болоо.

(ТАСС).

ТАДЖИГАЙ ССР. Вахшска нугын ажахынууд ургаса хуряалгада бэлдэжэ байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Москва» колхозой главна агроном Садык Сангинов (баруун гарһаа) таряашан Хайдир Каримов хоёр ургасаяа шалгажа байна.

ТАСС-ай фото.

...ДЭЛМЭРИШЭДТЭШЬЕ, ГҮРЭНДЭШЬЕ АШАГТАЙ

Экономическа нэгэ туршалга тухай

...ааяада автобусhoo буу... ...рсантнуудай зариман ...ой агуухэ уран зо... ...в Толстойн бууса тэ... ...үүлынь үшөө хэдэн ... байдаг Первомайска ...дар, Щекинскэ химиин ...өөшэ ошоно. Тэндэ ба... ...и болоно — эгээн шуха... ...ческа туршалгын яма... ...а байhыень харахын ...гэжэлтэд — химигүүд

...бинадта хэдэн мянгаад ...рилдэг. Тэдэнэрэй жэ... ...н нилээд ехэ юм. Энэ ...рэ хэбээрнь үлөөгөөд, ...эдэйнь тоое 1000 хү... ...хо, бүхы салингыень ...эрэ үлэгшэдэй хооронд..., тайлбарилан хэлэбэл, ...ын салин хүлhэ гори... ...эхэ гэжэ шиидхэгдээ. ...лга ямар зорилготойб, ...ээ табигдааб? Комби... ...ректор **Петр ШАРОВ** ...лэнэ:

...химиин промышлен...энэ, бүри ехээр хүгжэ... Тэрэнэй шэнэ, үргэдэ... предприятинуудта хэ... ...мэришэдые хаанаhaa ...н асуудал улам шан...дана.

...нөөсэ хүсэ олохо үшөө бии. Юуб гэхэдэ, хуу... ...риятинуудтахи техно... ...үгжэлтые, ажалай эм... бүхы дээрэнь эрдэм ...бариин үндэhөөр та... ...эхи хүдэлмэрилэгшэ... ...хубиие сүлөөлжэ боло... ...ияти бүхэн үйлэдбэреэ ...а гэжэ оролдодог ааб ...манай туршалгын уд... ...: хүдэлмэрилэгшэдэй ...ые, бусад предприяти... ...лмэрилхэ хүсэ сүлөө... ...лала тоолохоор мате... ...ашал бии болгогдоно.

...олоhон хүдэлмэришэд, ..., алба хаагшадай бү... ...үлhэн предприяти дээ... ...рилхэеэ үлэгшэдэй ...баагдана. Бултанай ...э ааб даа. Предприя... ...а ошогшодой уялгые ...ан хүдэлмэришэд лэ ...ин түлөөhэндэ хүртэхэ

...969 онуудай турша ...үниие сүлөөлхэ үял... 1967 ондо 347 хүн ... Тэдэнэрэй 259-ниинь ... Мүнөө жэлдэ ...хүниие сүлөөлхэбди.

*** Щекинскэ химиин комбинадта хүдэлмэришэдэй тоо хороно. * Салин хүлhэнэйнь ниитын фонд хуушаараа. * Салин хүлhэнэй дунда зэргын хэмжээн гурбан жэл соо 33 процентээр ехэ болоод, хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй үйлэдбэрилhэн продукциин хэмжээн 98 процентээр нэмээ. * Сүлөө болоhон хүдэлмэришэд, алба хаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хаана ошоноб?**

1969 ондо — 200 хүниие. Хүдэлмэришэдэй иигэжэ үсөөрхэдэ, хүн бүхэнэй ажалай бүтээсэ, дунда зэргын салин нилээд нэмэхэ. Мүнөө комбинадта хүдэлмэрилдэг хүн бүриин жэлэй дунда зэргын салин хүлhэн 1408 түхэриг болоно. 1966 онойхитой сасуулхада, 1970 ондо 32,9 процентээр ехэ боложо, 1720 түхэригтэ хүрэхэ — манай туршалга хэхын урда тээ түсэблэгдэhэнhөө 200 шахуу түхэригөөр нэмэхэ.

Салин хүлhэнэй фондые хуушан хэбээрнь үлөөхэдэ, хүдэлмэришэд, алба хаагшадта ашагтай байхань элитэ. Капиталис оронуудтахи салин хүлhые хуушан хэбээрнь үлөөлгэhөө, тэрэнэй үргэлтые зогсоолгоhoo энэмнай тад ондоо байhаниинь элитэ!

Манай туршалга гүрэндэ али зэргын ашаг туhатайб?

— Хүдэлмэришэдые иигэжэ үсөөрүүлхэдэ, химиин промышленностиие бүри түргэнөөр хүгжөөхэ арга олгохо, дүй дүршэлтэй нөөсэ хүдэлмэришэдтэй байгаад иимэ юумэ хэхэдэ хүнгэн байхань элитэ, — гэжэ хэлээ hэм. Хуушан предприятинуудшье гүрэнөө гарзада оруулхагүй. Юундэб гэхэдэ, тэндэхи хүдэлмэришэдэй тоо үсөөрбэшье, олзонь ехэ болоно ха юм. Тусхайлбал, манай комбинат 1969 ондо хүдэлмэришэн бүхэнэйнгөө бүтээсые 1966 онойхиhoo 98 процентээр ехэ болгохо гэжэ түсэблэнэ бшуу.

Манай туршалга сүлөө болоhон хүдэлмэришэдэй хуби заяанда ямараар нүлөөлхэб?

— Бүхы хүнүүдые ажалаар хангаха ёhотойбди. Сүлөө болоhон бүхы хүндэ тааралха хүдэлмэри мүнөөдөө олоодуйбди, тэрээндэ салин хүлhыень түлэжэ үргэлжэлhөөр байнабди. Манай комбинадай дирекци бүхы орон дотороохи адли предприятинуудhаа хэдэн олон бэшэгүүдые абана. Манай туршалга тухай дуулаад, хүдэлмэриин хүсэндэ хэрэгтэй химиин предприятинууд манай сүлөө хүдэлмэришэдые, алба хаагшадые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые урина. Бүри ехэ салин, шэнэ байра үгэхөөр дурадхана. Эдэнэй ерэлгэдэ туhалыт гэжэ бидэниие, комбинадай хүтэлбэрилэгшэдые гуйна. Зүгөөр зариман нютагhaа гаража ошохо дурагүй байна. Манай нютагтахи гэр бүхэнэй хажууда сэсэрлигүүд, огородууд бии. Хүнүүд тосхондоо дадашанхай байдаг ааб даа. Тэрээнhээ гадна, манай комбинадтай зэргэлээд хэмэл утаhанай завод баригдана. Щекинскэ районhoo hалаха дурагүйшүүл энэ барилгада ороноод. Тиигэжэ саашадаа химиин шэнэ заводто хүдэлмэрилхэнь бшуу. Хэрбээ манайда тиимэ барилгын үгы байгаа hааньь яаха hэм бэ? Нилээд орёо байха hэн. Хэрбээ нютаг дээрэнь хүдэлмэриин хүсэн хэрэгтэй, шэнэ барилгын хэгдэжэ байгаа hааньь, предприятинууд дээрэхи хүдэлмэришэдэй тооe хорооходо барагтай байха бэлэй. Манай ороной арадай ажахын түргэнөөр хүгжэдэг байhаниинь мэдээжэ. Тиимэhээ түсэблэлгын зургаанууд үйлэдбэриин хүсэ хубаарилан табиха асуудалые зүбөөр шиидхэхэ, хуушан, хүдэлжэ байгаа предприятинуудтахи хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай, инженернүүдэй тооe үсөөрүүлхэ арга боломжые заабол хараада абаха ёhотой болоно.

1967 ондо, 1968 оной эхеэр бидэнэй сүлөөлhэн 407 хүнэй табаниинь лэ предприятиhаа гараа ошохо дурагүй байжа, сүлөөлhые буруушааhан бэшэгтэйгээр заводой профсоюзай комитетдэ, мүн хүдэлмэришэн нүхэр Писмарева — арадай сүүлтэ хандаhан юм. Писмаревае ажалдань бусааха гэhэн шиидхэбэри абтаа. Энэ хүн дахяад мандаа хүдэлмэрилнэ, хажуудахи нүхэрэйнгөө — Перевезенцевагай хэдэг ажалые даажа абаа. Перевезенцева манай путёвкоор Ленинград ехэ дуратай ошоод, суута Кировскэ заводто ажалладаг болонхой. Энэ завод хүдэлмэриин хүсөөр дутадаг юм.

...Би энэ комбинадта журналистын экскурси хэхэдээ, отохон цехүүд соо хоёр янзын приказуудые харааб. Зариманиинь иимэ үгэнүүдээр захална: «Мүнэөнэй штадhaа иимэ тушаалнуудые сүлөөлхэ...» Нүгөө зарим приказуудынь иигэжэ эхилнэ: «Хэдэг ажалайнь ехэ болоhон тула, салин хүлhэнэй түбэй фондhoo эдэ хүдэлмэришэдтэ иимэ хэмжээтэй түлбэри нэмэхэ...»

Хүдэлмэриин хэмжээнэй ехэ болоhоной түлөө нэмэлтэ түлбэриие салингайнь 30 процент хүрэтэр хэмжээтэйгээр түлэхэ, тиихэдээ түлбэриин бүхы хэмжээнэй 85 процентыень хүдэлмэришэд, 15 процентыень алба хаагшад абаха гэжэ комбинадта хараалагданхай.

Цехүүд, лабораторинуудые томодхохо. нэгэдүүлхэ хүдэлмэри ябуулагдана, тиигэhэнэй ашаар зарим инженернүүд, техникүүд, мэргэжэлтэд сүлөө болоно гэжэ комбинадай «Химик» газетэдэ уншааб. Үйлэдбэриин участогай талаар хүршынгөө хүдэлмэри хэжэ шададаг болохые хүсэhэн хүнүүдэй ямараар hуража байхыень предприятиин hуралсалай комбинатта хараалб. Жэшээлхэдэ, туршалга хэхын урда тээ аммиак үйлэдбэрилдэг аппарат бүхэндэ хоёр хүн хүдэлмэрилдэг: нэгэниинь — приборой хүдэлхые эдагладаг, нүгөөдэнь — туhалбариин түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлмэриие хиналаг байhан. Мүнөө энэ хоёр уялгые ганса гансаараа дүүргэдэг болохын тула хэдэн хүн hурана.

Щекинскэ комбинадай туршалгые бусад предприятинуудта, промышленностиин бүхэли hалбаринуудта дамжуулбал, экономическа ехэ удха шанартай байха hэн. Тиигэбэл орондомнай шухала хэрэгтэй хүдэлмэриин ехэ хүсэ сүлөөлжэ үгэхэ, ажалай бүтээсэ, салин хүлhэ ехэ болгохо арга олгохо бэлэй. Энэнь тон шухала туршалга болоно. Энээниие министерствэдэшье, правительствадашье hонирхон адаглана. Щекинскэ туршалгын гол дүнгүүд тухай 1968 оной декабрь соо СССР-эй Министрнүүдэй Сэведтэ элидхэгдэхэ.

Илья АГРАНОВСКИЙ,
хэблэлэй hонинной агентствын тусхай корреспондент.

...дакцида ороhон бэшэгүүдhээ

...АЯР БАЯСХАЛАН

...дэгма басаган хүндөөр ...энэ оной майн 17-ной ...часта республиканска ...түргэн зуураар асараг... Гурба hаhаяа хүсөө... ...мнай хирург Д. Д. Ва... ...ераци хэжэ, амиинь ...едицинскэ сестранар ...анова, М. Б. Брянская, ...нникова гэгшэд баса... ...эрхы hайхан зангаар хандажа, hайнаар абажа, эмшэлэн эдэгээжэ байна.

Республикынгаа «Буряад үнэн» газетээр дамжуулан врач-хирург нүхэр Д. Д. Васюткинда, мүн медсестранууд Богданова, Брянская, Гребенникова гэгшэдтэ эхэ эсэгын үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэбди.

Е. ЦЫДЕНОВ,
Зэдын «Мир» колхозой гэшүүн.

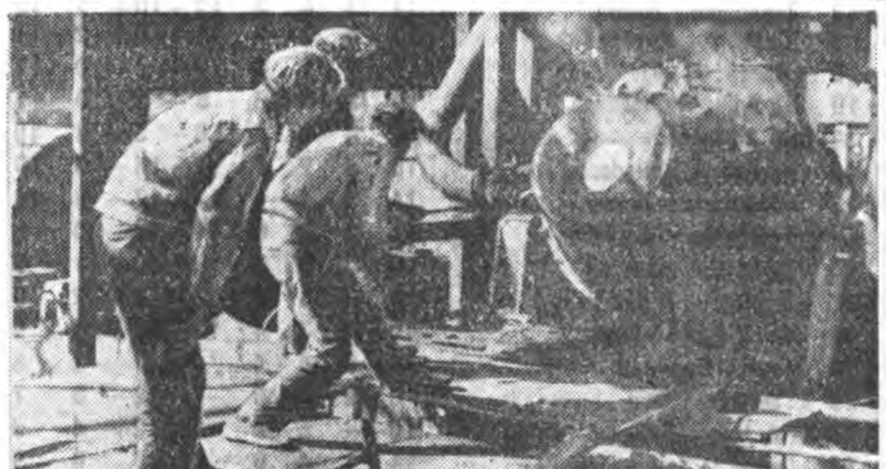
...ДЭБХИТЭДЭЙ НЭГЭН

...үнэн» газетын редак... ...эhэн диплом, Хүндэлэ..., штатнабэшэ коррес... ...үнэмшэлгэ, мүн аймаг...» газетын эдэбхитэй ...гшын диплом, Бурыа... ...-эй Гэгээрэлэй минис... ...диплом Бата Жалсано... ...вта бии юм.

...рбаев Түнхэнэй аймаг... ...ын дунда hургуулиин ...гшаар хүдэлмэрилнэ. ...заровай нэрэмжэтэ баг... ...институдай дэргэдэхи ...на курс дүүргэжэ, ...ломтой болохоhoo гад... ...ар уранай искусствада ...лигые олоожо шадаа. ...анович hиилэхэ, урал... ...а шадабаряа багшын ...аа тааруугаар холбожо ... Ажалай хэшээлдэ hу... ...уран дархалгада hургана, ажал хүндэлхэ мэдэрэлтэй болгоно, гоё hайханай амта танюулна. Үхибүүд багшынгаал ашаар гоё hайханиие ойлгожо hурана, гартаа дүйтэй hурагшадай бэлиг хүгжөөжэ шадана.

Бата Жалсанович алишье тээшээ тэгшэ хүн. Фото-зураг буулгаха, шүлэгшье бэшэхэ. «Буряад үнэндэ» гү, али «Саяанда» толилогдоhон статья, тэмдэглэлнүүдыень уншахадаа ниитын эдэбхитэн байhыень мэдэхэш. Багшанарай конференци гү, али байгаалиин баялигые сахин хамгаалха бүлгэмэй суглаан гү, — ямаршье хуралдаануудта Бата Жалсановичтай ушархат. Ямаршье бүлгэмэй тоодо оролсоhониинь шухала бэшэ ааб даа, харин ёhотой эдэбхи үүсхэлээ гаргаhаниинь шухала.

Н. НАМСАРАЕВ.

ВЬЕТНАМАЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА. Америкын авиациин бомбодолго доро Хайфоной промышленна предприятинууд таhалгаряагүйгөөр хүдэлжэ байhаар. Энэ зураг Тан Донгын металлургическа заводто хэгдэhэн юм. Заводой хүдэлмэришэд даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

ВИА — ТАСС-ай фото.

Будапештын «Ланг» заводто 100 мегаватт хүсэтэй томо гэгшын турбина бүтээгдэнэ. Энэ зураг дээрэ Эрне Керекеш гэгшэ ротор суглуулжа байна.

МТИ — ТАСС-ай фото.

Б**УРЯАД** үхибүүд нэгэдэхи класс дүүргэхэдээ гүймгэшэг аад, ойлгомжотойгоор уншадаг болохо ёhотой. Хэрбээ тиигээгүй hааньь, тэдэнэй номдо шуналтай болохонь хэсүүшэг лэ байжа магадгүй.

Энээнтэй дашарамдуулан, хэдэн ажаглалтануудые хэхэ хүсэлтэйб. Юуб гэхэдэ, түрэлхи хэлэн дээрээ уншуулжа hургаха хэрэгтэ зарим буряад hургуулинуудта тон халиргайгаар хандадаг. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын нэгэдэхи интернат hургуулиин зарим багшанар хадаа үхибүүд байн ошон уншажа hурана аабза, яараад яаха юм гэхэ мэтын бодол баримталдаг. Энэ тон буруу. Буряад үхибүүдые гурбадахи класста оротор нь номдо дуратай болгожо шадаагүй hаа, аргагүй хойшолонтой.

Ушар тиимэhээ номдо дурлуулха хэрэгые анхаралhaa алдажа болохогүй. Классhaa гадуур уншаха номуудые хүүгэдтэ тус тустань барюулжа үгөөд, хожомынь уншаба гүш, ямар бэ, hонин гү, юун тухай ном соо хэлэгдэнэб гэхэ мэтээшэлэн асуужа байха хэрэгтэй. Хэрбээ ойлгоогүй hааньь гү, али дутуу ойлгоhон байгаа hааньь, зохёолойнь удхые таамагханаар багсаажа тодорхойлоод, дахин уншуулха шухала. Тиигэhэнэй hүүлдэ бираагүй hааньь, бэлэн аад, hонин удхатай ном уншуулха. Иигэжэ үхибүүдэй абьяас ото адаглан шэнжэлжэл байха хэрэгтэй.

hая уншажа эхилэгшэдтэ заал hаа hонирхолтой, хүшэ хүрэмөөр зохёолынь уншуулха шухала. Хэрбээ шунажа бэлэхэнээр уншаагүй hаа, үхибүүн номhoo зүрхэ алдажа магад. Тиигэхэгүйн тулада классhaa гадуур уншалгые хододоо хинажа байбал hайн.

Уран зохёолнуудые — рассказ, онтохонуудые дадхааhaар уншуулжа байтараа орёо бэшэ статьянуудые уншуулбал ехэ таатай. Жэшээлхэдэ, байгаали тушаа хилбархан зүйлнүүдые дурадхаад, хожомынь «Буряад үнэн» газетэдэ хэблэгдэhэн статья, очеркнуудые нэрлэжэ үгэхэ. Эдэнь нютагайнь ажабайдал харуулhан байбал, бүри зохид. hурагшанарай эхэ эсэгэ, ахa дүү, танил тала, хүршэнүүд тухайнь хэблэгдэhэн магтаал статья, очеркнууд баhал гоё ааб даа.

Иигэжэ бишыхан зохёолнуудhaa эхилээд, хожомынь багашаг аад, хилбар повесть, роман, пьесэ, брошюрануудташье орожо болоно. Илангаяа фантастическа гү, али ушаралта ябадалнууд тухай зохёолнуудые үзэдэг болоо hаа, ехэ hайн ха hэн.

Уншажа hая дадаhанайнь hүүлдэ, тухайлхада, 2-дохи классай эхиндэ, хүнгэн онтохонуудые уншуулхада зохид. Тиимэ онтохонууд А. Шададаевай суглуулбари соо нилээд олон. «Буряад үнэн» газетэдэ хэблэгдэhэншье байха. Тэдэнэй зариманиинь хэлэнэй талаар орёошогууд. Гэбэшье үдхынгаа талаар үхибүүдэй ухаанда оромоор юумэнүүдыень шэлэн абаад дурадхажа байхада болоно. Тиин түрүүшын заримуудынь багшын туhаламжатайгаар уншажа шадабал, хойшодоо hонирхолтой онтохонуудые өөрөө эрижэ абаад, шунажа ородог болохол — иимэ жэшээнүүд яhала бии агша. Тэдэнэй гол түлэб шалтагаан хадаа фабулынгаа талаар уншаха зүйлнүүдэйнь hонирхолтой аад, идейнэ талаараа сэдьхэл хүдэлгэмэ байдагынь мэдээжэ.

Уншаhан юумэеэ зүрхэ сэдьхэлээрээ мэдэрхын тулада багшанар хоёр шухала арга заал hаа хэрэглэхэ үүргэтэй. Тэдэ аргануудай нэгэниинь хадаа үгэнүүдые hайнаар ойлгуулха ябадал мүн. Хэдыхэн хүшэр үгэнүүдые тайлбарилжа хизаарлангүй, харин олохон танил үгэнүүдэйшье удха шанарые дэлбэлжэ үгэхэ шухала.

Тиигээд лэ hүүлээрнь зохёолойнгоо удха шанар шудалуулха. Үхибүүдые хэшээлдэнь творческоор хандуулха. Оршон тойрон байдалhaa өөhэдөөрнь жэшээ абхуулан байжа, уншаhан юумэнүүдынь сэдьхэлдэнь нэбтэрүүлхэ. Тиимэ ушарта тодорхойлгоёо дан «сэсэн» аад унжагай болгожо, hурагшанараа хашарааха, сүхэрөөхэ хэрэггүй. Үхибүүдэй сэдьхэлынь хүдэлгэhөөр лэ тодорхойлгоёо түгэсөөхэ шухала. Удаань уншаhандань дүтэрхы удхатайгаар аман рассказ классаарнь зохёолгохо; классhaa гадуур уншахые даалгахадаа тэрэ уншаhандань баhа дүтэрхы зохёолнуудые заажа үгэхэ, уншалгыень хинаха, шалгаха, гэртэнь ошон байжа туhалха.

Иигэжэ ажаллабал, үхибүүд түрэлхи хэлэн дээрээ бэрхээр уншажа hурадаг. Энэ хадаа багшанарай тон шухала нэгэ хүдэлмэри болоно.

П. МАЛАКШИНОВ,
хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

Москва.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

РЕВОЛЮЦИИН ВОЖДЬ ТУХАЙ НОМ

БУДАПЕШТ. (АПН-эй корр). Дэлхэйн пролетариадай агуухэ вождь тухай, тэрэнэй ажаhуухан үе саг тухай Венгриин залуу уран зохёолшо Ласло Дьюркын бэшэhэн ном «Ленин, Октябрь» гэжэ нэрлэгдэнхэй.

В. И. Ленинэй гайхамшагта образые гаргахадаа, Владимир Ильичэй революционно зоригой барагдашагүй хүсые, политическэ, экономическа, ниитын ажабайдалай ямаршье орёо асуудалнуудые тэрэнэй тон гүнзэгы удхатайгаар, зүбөөр шиидхэдэг байhыень харуулна, гэхэтэй хамта тон даруу, түбшэн зантай, хүнүүдэй хуби заяанда тон анхаралтай байhан тухайнь бэшэнэ. Тэмсэлэй шиидхэхы үедэшье, революциин шуурганай түлэг дундашье хүнүүдэй эрилтэнүүдтэ Ильич анхаралаа багаханшье hуладхадаггүй hэн.

1917 оной Октябриин дүлэтэ үдэрнүүдые автор эли тодоор зураглан харуулха зуураа, агуухэ пролетарска революциин үлгын дэргэдэ В. И. Ленинэй hахижа байhыень, хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй илан мандахын түлөө тэмсэлдэ олониитые толгойлон зоригжуулжа ябаhыень онсолон тэмдэглэнэ.

В. И. Ленинэй ажабайдал, ажал ябуулга тухай нангин темые үшөөл хүсэд дүүрэн харуулаагүйб гэжэ Ласло Дьюрко уншагшадтаа хөөрэнэ. В. И. Ленинэй Октябрьhaa хойшонхи үеын ажал ябуулгые, дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэниие бэхижүүлхэ хэрэгтэ тэрэнэй анхаралаа тон ехээр хандуулhан тухай уран зохёолшо эли тодоор бэшэжэ үргэлжэлхэ хүсэлтэй.

ПОЛЬШЫН ЭКРАНУУД ДЭЭРЭ

ВАРШАВА. (АПН-Интерпресс). Совет кинофильмнүүд Польшодо үнинэй мэдээжэ болонхой. «Совет кинематографиин 50 жэл» гэhэн фестивалиин программада оруулагдаhан фильмүүдые 22 миллион хүн хараа. «Дайн ба амгалан байдал» гэжэ фильм илангаяа ехэ hонирхол үүсхээ. «Чапаев», «Солдат тухай баллада», «Нэгэ жэлэй юhэн үдэр», «Эхын зүрхэн» гэжэ фильмүүд кинодо дуратайшуулай эгээл ехэ hайшаалда хүртөө.

Республикын экранууд дээрэ харуулагдаhан научна фильмүүдэй дунда «Лесная симфония» («Ойн симфони») гэжэ фильм харагшадай анхарал татаа. Тэрэниие совет режиссер Александр Згуриди Венгриин кинематограф Имре Суллер гэгшэтэй хамта зохёожо табиhан байна.

МОСКВАГАЙ НЭРЭМЖЭТЭ hУРГУУЛИ

УЛААН-БААТАР. (АПН-эй корр). Монголой ниислэлэй 40 мянган зоной ажаhуудаг районуудай нэгэн «Найрамдал» гэжэ нэрлэгдээ. Тэрэ совет барилгашадай туhаламжаар бүтэжэ байнхай. Тус районой hургуулинуудта хамта дээрээ 10 мянга гаран үхибүүд hурана. Бүхы багшанарай 70 процентнь дээдэ эрдэмтэй. 33-дахи hургуули герой-город Москвагай нэрээр нэрлэгдэнхэй. hаруул, үргэн классуудтай, химиин, физикын кабинедүүдтэй.

Эндэ ленинскэ таhалга бии юм. hурагшад энэ таhалгадаа ерэжэ, В. И. Ленинэй эдир наhан, саашанхи ажабайдал революционно ажал ябуулгатай фото-зурагуудые, альбомуудые хаража танилсадаг. hурагшад ород хэлэнэй кружогуудта ябадаг.

33-дахи hургуулида Москва тухай выставкэ нээгдээ. Эндэхи пионернүүдэй дружина совет пионернүүдтэй тон нягта харилсаатай. Совет пионернүүдэй монгол нүхэдтөө бэлэглэhэн улаан галстугууд, вымпелнүүд болон бэшэшье бэлэгүүд пионерэй таhалга соо табяатай байдаг.

ТАБАДАХИ ХҮН БҮХЭНИИНЬ hУРАНА

СОФИ. (АПН — БТА). Сүлөөтэ Болгарида мүнөө зуу гаран газетэ, журналнууд хэблэгдэн гарана. Арад зон тэдэниие ниитын пропагандистнууд, агитаторнууд гэжэ нэрлэдэг.

Уншагшадай соёлой эрилтэшье нилээд дээшэлээ. Түлөөhэгүйгөөр hурадаг найман жэлэй hургуули дүүргэхэ арга боломжо республика дотор хангагданхай. Үнгэрэгшэ жэл hурагшадай тоо хоёр миллион болоо. Болгариин табадахи хүн бүхэндэ студентнэрэйнгээ хүртэсөөр Болгари дэлхэй дээрэ нэгэдэхи hуури эзэлнэ.

Болгар айл бүхэн номтой болоо. Үнгэрөөшэ жэл 22 хэблэл 3 мянга 500 ном 39 миллион хэhэгээр хэблэн гаргаа.

11 мянган библиотекэ улад зоной дунда ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэй номуудайнь hан жаса хамта дээрээ 36 миллион боти болоно.

АРТИСТНУУД САФРЫН ҮЕДЭ

ГАВАНА. (АПН-эй корр). Сафра (саахарай тростник хуряалга) гээшэ Кубада бүгэдэ ниитын хэрэг болонхой. Энээндэ заводуудай хүдэлмэришэд, эмхи зургаануудай алба хаагшад, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд hайн дураараа хабаададаг. Искусствын хүдэлмэрилэгшэдшье миин хараад байдаггүй. Эстрадын 1200 шахуу артист үйлэдбэриин бригаданууд боложо хубаараад, Камагуэй провинциин саахарай тростнигай плантаци дээрэ гараба.

Артистнууд бүхы мачетеросуудтал (саахарай тростник хуряагшад) зунай байрануудта ошожо, үдэрынь саахарай тростник хуряалсана, үдэшэндөө концерт харуулна.

Артистнуудай дунда өөhэдын рекордсменүүдшье бии. «Тропикана» гэжэ суута эстрадын оркестрэй хүгжэмшэдhөө бүридэhэн бригада 12 үдэрэй туршада 16 мянга шахуу ар саахарай тростник хуряаhан байна.

ШАТАРШАДАЙ ТОСХОН

БЕЛГРАД. (АПН-эй корр). Хорин жэлэй саана багша Владислав Шливич шатарай кружок эмхидхэhэн юм. Мүнөө Ульма тосхондо шатарай клуб нээгдэнхэй. Энэнэй хүдэлмэридэ 120 бэрхэ шатаршан хабаадана. Тэдэнэрэй дунда нэгэ мастер, найман кандидат, нэгэдэхи, хоёрдохи шатын олон шатаршад бии. Иимэ ехэ хүсэтэй Ульмын шатаршадай мүрысөөнүүдтэ илалта туйладагынь лабтай. Үнгэрэгшэ жэл Ульмын шатаршад Воеводина соогоо түрүү hуури эзэлхэ мүрысөөндэ табадахи hуури эзэлээ hэн.

Багша Владислав Шливичэй эхилhэн hайн hайхан хэрэг үрэ ехэтэй байна.

Гоё hайхан тухай хөөрэлдөөн

АЖАБАЙДАЛДА ХҮГЖЭМ ЯМАР УДХАТАЙБ?

...мэдэхэ, зан абаряар ...хэрэгээрээ түрүү, үнэн ...хүмүүжүүлхэ хэрэгтээ ...ис парти, Советскэ ...онсо анхаралаа хан... ...э. Дүрбэн тэгшэ хүнүү... ...үлгэдэ уран зохёолой, ...хүгжэмэй нүлөө угаа ...шье эли байха ёhотой. ...КПСС-эй программа до... ...ура, искусство, соёл ...абаран хүгжэхэ тухай, ...лиг шадабаряа хү... ...ынь тула али бүхы ар... ...дые бии болгохо ту... ...шадта hайн hайханай ...үүлхэ тухай, арад ...айханай үндэр дээдэ ...хэ ба культурна онол ...охо тухай парти хэл... ...рал оролдолго гарга... ...жэ хэлэгдэhэн бай...

...байдал hуудалайнгаа ...өө сагайнгаа ехэ боло... ...ха арга боломжотой ...үнөө үеын совет хү... ...зохёолойнгоо баялигые ...лдэг байна. Тиихэдээ тэдэнэр хүгжэм шагнангүй ябажа шадахаяа болино, дуун гээшэ тэдэнэй дүтын хани нүхэр болодог байна. Илангаяа дуун гээшэ хүнэй ажабайдалда тусгаар hуури эзэлдэг. Үлгыдэ байхадаа үлгын дуунай аялга доро нойрсодогнай, ехэ болоходоо арадайнгаа дуунуудые өөhэдөө дууладагнай, композиторнуудай зохёолоор баясадагнай, hүртэ гимнээрээ омогорходогнай хэндэшье эли бэшэ гү?

Харин ямар нэгэн обществодо, гүрэндэ, арадта дуунай бэелүүлhэн үүргэ тухай дурдаха болоо hаамнай угаа олон байхал даа. 1792 ондо Франциин арадай революционно армиин генерал хаанай ордонhoo туhаламжа эрихэдээ: «Мянган хүнhөө бүридэhэн туhаламжа эльгээжэ шадахагүй hаа, мянган хэhэг «Марсельеза» гэжэ дуу эльгээгты!» — гэжэ захиhан байдаг. Үгышье hаа эрхэ сүлөөтэйнгөө түлөө бодоhон арад тухай, дарлагшад баяшуултаяа тэдэнэй хэhэн тэмсэлые магтан дуулаhан Ф. Обверой «Фенелла» гэжэ оперын 1830 ондо Брюссельдэ гүйсэдхэгдэхэдэ арадай маша ехэ демонстрациин болоhые hанаял. Энэ демонстраци зэбсэгтэ буhалгаан боложо хүгжөөд, Бельги гүрэн эрхэ сүлөөгөө олоо hэмнай. Тон hаялын жэшээнүүд: «Интернационал», «Смело товарищи в ногу», «Варшавянка» гэжэ дуунууд арад зониие революционно хүдэлөөндэ уряалхаhaa гадна, тэмсэлэй айхабтар ехэ хүсэн, олон революционернүүдые мартагдашагүй баатаршалгануудта зоригжуулhан байха. Россида Н. А. Римский-Корсаковай «Кащей бессмертный» гэжэ оперо 1905 ондо гүйсэдхэгдэжэ, арадые революцида уряалаа hэн. Түрэл Эхэ орон тухайгаа, түрэhэн газар нютаг тухайгаа, арад тухайгаа дуулаhан дуунууд хүн түрэлтэнэй түүхэдэ угаа олон. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэхи дуунуудые hанаял. Композитор А. В. Александровай «Священная война» гэжэ дуун тэрэ үе сагай Эхэ оронойомнай уряа болоо hэмнай. Совет үеын дуун гээшэ эб найрамдалай түлөө, арадуудай хани барисаанай түлөө нилээд ехэ үүргэ дүүргэдэг байна.

Эдэ бүтэдэ баримтанууд дуунай, мүн хүгжэмэй айхабтар ехэ хүсэтэй байhые, олониитэ зониие нэгэдүүлэн зоригжуулха шадалтайень, хүн зондо hайн hайхан мэдэрэл түрүүлдэгыень гэршэлнэ ха юм. «Хүгжэмэй бэелүүлдэг үүргэ олон янза байдаг. Илангаяа хүнэй ажалда, hуудал байдалда, түрэ хуримда хүгжэм таhаршагүй хубинь болохоhoo гадна, арадай сэдьхэл бодолой гүн гүнзэгые харуулдаг, хүн бүхэндэ баяр баясхалангаа мэдүүлхэдэнь, уйдхар гашуудалаа гаргахадань туhалдаг, мүн наада зугаадань хэрэглэгдэдэг», — гэжэ элитэ совет хүгжэм шэнжэлэгшэ А. Сохор бэшээ hэн. Хүн гээшэ имагтал хүгжэмэй хүсөөр гуа hайханиие ойлгожо, тэрэнэй hайн hайхан нүлөө бэе дээрээ үзэжэ, сэгнэжэ hурадаг. Тиимэhээ хүгжэм гээшэ ниитэ удха шанартай хэрэг.

Зарим хүнүүд хүгжэм гээшэ имагтал наадаха, сэнгэхын тула байhан юумэн гэжэ буруу ойлгодог. Тиимэ хүнүүд хүнгэн эстрадна хүгжэмые юунhээш үлүү hанаад лэ, харин ехэ оперо, симфони болохолоорнь тархяа hэжэржэ эхилдэг, дайралдабал эбhээлжэ hуудаг. Тэдэнэр хүгжэм тухай өөрынгөө буруу бодолые үндэhөөрнь хубилгаагүйдөө хүн түрэлтэнэй түүхэдэ бии байhан бүхы hайн hайханиие хүсэд ойлгохогүй болоно. Үгышье hаа, хүн түрэhэн жаргалаа дүүрэн эдлэжэ шадахагүй. Энэмнай нилээдхэн ехэ гарза бэшэ гү?

Ородой агуухэ композитор П. И. Чайковский: «...Хүгжэм, уран зохёол гээшэмнай наадаhай хэрэг бэшэ», — гэжэ хэлэхэдээ искусствын зохёолнуудай гүнзэгы удхатай, ехэ юумэ хэлэhэн байдагые онсолно ха юм. Тиимэhээ хүгжэмшэн арад зонойнгоо үнэн байдал тухай хөөрэдэг, тэдэнэй тэмсэл харуулдаг, шэнэ илалтануудта уряалдаг.

«hайн хүгжэм, бэрхэ хүгжэмшэн гээшэ өөрынгөө доторой удхые, өөрынгөө hанал бодолые ондоо хүндэ дүтөөр дамжуулан ойлгуулжа, тэдэ шагнагшадые бэедээ тон дүтэ татадаг. Юрын хүн аад иигэжэ хүгжэмшэн, зохёолшон мэтэ болошоод байлга — хүнэй эгээл дээдэ шатын баяр юм. Иимэ үедөө тэрэ хүн ямаршье юумэ хэжэрхихэдөө тунхарихагүй, иимэ үедөө тэрэ хүн дэлхэйн эгээл ехэ зохёолшодой мэдэрдэг жаргалые бэе дээрээ үзэнэ», — гэжэ Д. Д. Шестакович бэшэхэдээ тэрэ өөрөө композитор хүн хадаа бэе дээрээ үзэhэнөө хэлэнэ ха юм даа. Зүгөөр хүгжэм ойлгожо hурахын тула хүн бүхэй өөрынгөө зүгhөө бага бэшэ оролдолго гаргаха ушартай. Хүгжэм ойлгохогүй хүн гэжэ байхагүй, харин оролдоhонойнгоо хүсөөр юрын лэ хүн аад, элитэ ехэ хүгжэмшэн болоhон ушарнууд үзэгдэдэг. Энэ хадаа юрын дуу сэгнэжэ hураха, hүүлээрнь хүгжэмэй концертнүүдтэ ябахаhaa эхилээд, ямар нэгэн хүгжэмэй инструмент дээрэ өөрөө наадажа hураха шухала. Иимэ хүнүүд бидэнэй дунда айхабтар олон.

Зүгөөр эндэ нэгэ ойлгохо зүйл бии. Юуб гэхэдэ, хүгжэм ойлгодог хүн болохомни гээшэ гээд лэ хараhан хүгжэмөө шагнаха болоо hаа, энээхэн эрмэлзэлээ hалгаахаhaa гадна, хүгжэмдэ хойшо урагшагүй дураа гутаха, hонёо бууруха ушарнууд үзэгдэжэ болохо. Тиимэhээ түбхын түрүүн hайн хүгжэмые муу хүгжэмhөө илгаруулжа hураха тон шухала. Хэнэйшье мэдэhээр, муу удхатай номшье уншахадаа үнэтэ сагаа хүн хаядаг гээшэ ааб даа. Тэрэнhээ боложо үшөө ном уншаха дурагүй болошодог ябадал бии.

Манай совет гүрэндэ юрын ажалша хүнүүдэй искусство шудалхадань туhалха бүхы арга боломжонууд олгогдоно. Уран зохёол, хүгжэмэй элитэ ехэ түлөөлэгшэд тэдэнэй дундаhaa гарадаг. Хүгжэмэй уран hайханай бүлгэмүүд, ниитэ hуралсалай hургуулинуудта хүгжэм заалга, хүгжэмэй янза бүриин hургуулинуудай хүдэлхэ ушар, Бүхэроссин хоровой общество, радио, телевидени болон лекци хөөрэлдөөнүүд дээрэ дуу хүгжэм тунхаглалга — эдэ бүгэдэ нэгэл ехэ ажал бэелүүлнэ, имагтал совет хүнүүдые хүгжэм ойлгодог, сэгнэдэг болгохые hургана, тэдэниие эгээл нангин гуа hайханай мэдэрэлтэй болгожо хүмүүжүүлнэ.

«Буряад үнэн» газетын хуудаhанда гоё hайхан тухай хөөрэлдөөнүүдэй эмхидхэгдэhэнтэй дашарамдуулан, би энэ газетын олон мянган уншагшадые тус хөөрэлдөөндэ хабаадагшадай үгэнүүдые бү алгасагты гэжэ уряалха байнаб. Юундэб гэхэдэ, гансахан хүгжэм шудалхадаа бидэ гуа hайханай тэрэ ехэ үг удхые мэдэхэ болоно бэшэ, харин гуа hайханда хамаатай хүгжэмhөө гадуур бусад зүйлнүүдые адли мэдэхэ ёhотой гээшэбди. hайхан хүн гээшэмнай ганса хүгжэм мэдэхэ хүн бэшэ бшуу. Тиимэhээнь лэ гуа hайханиие ойлгодог болохын тула бүхы культураяа дээшэлүүлхэ ушартайбди.

О. КУНИЦЫН,
хүгжэм шэнжэлэгшэ.

ШЭНЭ НОМ

«БУРЯАДАЙ УЛААН ТУГТА...»

Республикын номой хэблэл «Буряадай улаан тугта...» гэһэн ном гаргаа. Энэ ном соо һонирхожо уншамаар материалнууд олон.

Бурят-Монголой морин сэрэгэй яажа бии болоһон, буряад залуу сэрэгшэдэй яажа урган гараһан тухай Буряадай АССР-эй гүрэнэй архивай хүдэлмэрилэгшэ А. И. Беч гэгшын очерк соо уншахат.

Гадна Бурят-Монголой кавполкын штабай начальник байһан, мүнөө амаралтада гараһан генерал-майор И. В. Балдынов, Буркавдивизионой комиссар ябаһан И. И. Любимов, полковой һургуулиин политрук, полкын партюрогой секретарь Л. Н. Рубашкевич, взводой командирай туһалагша О. А. Жеребцов, полковой һургуулиин курсант ябаһан Д. Ц. Цыремпилон, взводой командир Д. Б. Доржиев, 12-дохи кавалерийскэ полкын командир М. Я. Ягодин болон бусад нүхэдэй бэшэһэн материалнууд номой гол һудаһанинь болоно.

Тиимэһээ үргэн олон ниитэ зоной энэ номые ехээр һонирхожо уншаха бээз. Хэлэнииньшье уран гоё, тодо хурса. Толилогдоһон зүйл бүхэн гоё фото-зурагуудаар шэмэглэгдэнэ.

Жэшээ дурдая. Нэгэ фото-зурагай доро Буркавэскадроной бүлэг улаан сэрэгшэд гэжэ бэшээтэй. Тэндэ 5-дахи Кубанска кавбригадын командир К. К. Рокоссовский, БМАССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ М. Н. Ербанов гэгшэдэй дүрэ бии. Уншагшад энээниие ехээр һонирхохо.

Буряад сэрэгшэдэй эрэлхэг зоригтой, хатуу зүрхэтэйгөөр дайнда байлдаһыень бүлта мэдэнэбди.

1938 ондо Хасан нуурай эрье шадар Японой самурайнуудтай болоһон тулалдаан, Халхын-Голдо болоһон дайн (1939 он), Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түүхэ, эдэ бүгэдые элитээр гэршэлнэ.

Сүлөөтэ һайхан жаргалай түлөө ами бэеэ үгэһэн баатар улаан сэрэгшэд хэзээдэшье мартагдаха ёһогүй, тэдээн тухай номуудые арад зон түүхэлэн бэшэжэл байна.

Советскэ Союзай маршал К. К. Рокоссовскиин «Буряад арадай омогорхол» гэһэн статья соо иигэжэ бэшээтэй:

— Буряадай национальна морин сэрэгэй частьнууд залуу, бэрхэ сэрэгшэдэй хүмүүжэлдэ ехэ нүлөө үзүүлээ. Тэдэнэй олонхинь немец булимтарагшадтай хатуу шангаар тэмсэжэ, нэрэ солоёо магтуулаа.

«Буряадай улаан тугта...» гэһэн шэнэ ном манай залуу үетэниие коммунис ёһоор, Эхэ ороноо дуратай байхаарнь хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһа хүргэхэ.

Энэ ном зохёолгодо Л. Н. Рубашкевич, О. А. Жеребцов, Буряадай АССР-эй сэрэгэй комиссар, полковник Ф. Т. Будажабэ гэгшэд ехэхэн хубитаяа оруулаа. Нүхэр Будажабэ тус номой харюусалгата редактор.

Республикынгаа алдарта хүбүүд, басагадай хэрэгые магтан мүнхэжүүлхэ хүдэлмэреэ Буряадай номой хэблэлэй һайнаар ябуулжа байһые магтамаар лэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадалсаһан хүнүүд тухай очерк, зураглал ба номууд саашадаашье олоор гаража байха бээз.

Д. БУМБЕЕВ.

АЯНШАДАЙ ШЭНЭ БАЙРА

Һурагшад болон ажалшадай зунай амаралтын хаһа эхилбэ. Энэ үедэ манай республикын олон тоото улад зон амаралтынгаа сүлөө сагые байгаалиин үзэсхэлэнтэ һайхан газарнуудаар үнгэргэхэ хүсэлтэй байдаг.

Туризмын талаар манай республикын облпрофсовет һаяшаг Байгалай зүүн эрьедэ туристско-спортивна бааза нээбэ. «Байгалай долгин» гэжэ нэрэтэй энэ баазада нэгэ доро зуу үлүүтэйхэн зон амарха байна. Байгалай эрьедэ оршодог Посольск тосхонһоо урдашагуур һууришаһан тус баазада амархаяа ерэгшэд һаруул, түбхинэнги таһагууд соогуур байрлажа, хүбшэтэ хада уулаар, Байгал дээгүүр, мүн бусадшье үзэсхэлэн газарнуудаар аяншалан сэнгэхэ байна.

Е. ЗАХАРОВ.

Зурагууд дээрэ: 1. Аяншалагшадай Байгал дээгүүр сэнгэлгэ. 2. Амаралтада байгшадай байрын булан.

Авторай фото.

ВИТИМ ГОЛООР АШАА ЗӨӨЛГЭ

РОМАНОВКА. **(Телефоноор абтаба).** Витим голоор республикымнай Баунтын аймагай, мүн Шэтын ба Эрхүүгэй областьнуудай холын хойто захын нютагуудта абаашагдаха ашаан зөөгдэнэ. Энэ хүдэлмэриие Амарай гол мүрэнэй пароходствын Витимэй ашаглалгын участогай коллектив эрхилнэ.

Витим голоор ашаа зөөлгэ нёдондонойхиһоо һуратгүй урид эхилбэ. Мүльһэнэй шоморжо, тус голой уһанай мэлмэрэн урдахалаар «Амалат», «Алдан», «Амга», «Чара» болон бусад теплоходууд Витимые уруудан замда гараһан байна. Эдэ теплоходууд хүндэ ашаатай баржа-карбасуудые зүдхүүлэн ябуулна. Хуушанай дүй дүршэлтэй капитанууд Г. С. Орлов, И. И. Щеголёв, И. С. Усынин ба бусад теплоходуудаа жолоодон аянда мордоо. Тэдэнэр түрүүшынгээ ашаа холын хойто зүгэй районуудта абаашаба. Тэрэнь Баунтын аймагай Ципиканай продснабта, Бодайбогой леспромхоздо, Эрхүүгэй областиин Мамслюдагай ба Лензолотын горнягуудта. Шэтын областиин хойто захын нютагуудай ажалшадта абаашагдаха эд бараа, эдеэ хоолой зүйл. Эдэ теплоходууд, карбасууд Витимые уруудан, 2000 километр зайда Мама пристань хүрэтэр тамарха юм.

Витимэй гол мүрэнэй хүдэлмэришэд байгша оной навигациин үедэ хамта дээрээ хоёр мянган тонно арадай ажахын ашаа зөөхэ байна.

О. БЕРЕЗКОВ.

ОЛОНДО ХҮНДЭТЭЙ

Врачай кабинедтэ үбшэнтэн аалиханаар орожо энэрхы харасатай, сагаан халаадтай хүндэ мэндэ нэлбэ. Тэрэнь абаһаар:

— Һуугты, һуугты. Хаанатнай үбдэнэб,—гэжэ налгайгаар асууна.

Иимэ дулаан анхаралаар угтуулһан тэрэ хүнэй сэдьхэл зүрхэндэ баярай мэдэрэл эзэлүүдиүй түрэжэ, үбшэнгыньшье мартагдаадхина хэбэртэй.

Анастасия Тихоновна үбшэнтэниие анхаралтайгаар шэнжэһэнэйнгээ удаа эмшэлүүлгын арганиие һонороор заажа үгөөд:

— Һанаата бү бологты. Удангүй эдэгэхэт,—гэһээр үдэшэнэ.

Анастасия Тихоновна Добрынина хорин табан жэлэй туршада манай республикын элүүрые сахилгын органуудта ажаллажа байна. Тэрэ 1940 ондо Улаан-Үдын медицинскэ училищи дүргэһэнэйнгээ һүүлээр Мухар-Шэбэрэй аймагта врачай уялга дүүргэгшээр, удаань элүүрые сахилгын таһагые даагшаар ажаллаа бэлэй. Дайнай хүшэр жэлнүүдтэ комсомол басаган Настя Добрынина түрэлхиин шударгы, зоримгой һэн туладаа холын тосхон болон фермэнүүдээр ото ябжа, са... постнуудые эмхидхэдэг һа... хэдээ илангаяа малшадай... эмнэлгын ажал өөрөө хэжэ... байгаа.

Настя Добрынинагай ... тэрэ үедэ аймаг дотор са... дружиннигуудай курса ... дээд, гуша гаран хүн тэр... ралсажа гараһан байна. Т... олонхинь дайнда шархат... рэгшэдтэ түрүүшын шуу... һаламжа үзүүлһэншье бай...

Дайнай дүүрэхэдэ А. ... нина эрдэм мэргэжэлээ д... хэ гэжэ шиидээд Эрхүүгэй... ститудта ороо һэн. Тэрэн... татай дүүргэһэнэйнгээ у... ряад орондоо бусажа, рес... элүүрые сахилгын эм... ажаллажа эхилээ. Ти... хамта Улаан-Үдын ме... дүүргэжэ байгшадтай хо... зажа, туһатай зүбшөөлнүү... жэ байдаг.

Зураг дээрэ: кожно-... гическа диспансерэй вра... Добрынина.

А. ШУЛ...
Авторай ...

ФРАНЦИ ҺУНГАЛТАНУУДТАА БЭЛДЭНЭ

ПАРИЖ, июниин 4. ТАСС-ай корреспондент А. Красиков иигэжэ дамжуулна:

Национальна суглаанай депутадуудта кандидадуудые бүридхэлдэ абалга Франци соо хаа хаанагүй мүнөөдэр эхилээ. Бүгэдэ ниитын һунгалтын түрүүшын тур июниин 23-да, хоёрдохинь—30-да үнгэргэгдэхөөр тодорхойлогдоо. Кандидадуудые бүридхэлдэ абалга июниин 9-нэй һүни дүүрэхэ юм. Удаань июниин 10-да һунгалтын кампани эхилхэ.

Францын Коммунис парти өөрынгөө кандидадуудые һунгуулиин бүхы округуудта дэбжүүлхээр шиидэбэ. Демократическа, социалис зүүнэй тала баримталдаг федераци, гэрээнэй тоодо социалис парти (СФИО), радикалнуудай, радикал-социалистнуудай парти, республиканска институдуудай конвент өөһэдынгөө кандидадуудые бүхы орон соогоо дэбжүүлжэ байна.

Зүүнэй тала баримталдаг хоёр эмхиин кандидадууд 1967 ондо болоһон һунгалтануудта хабаадаһандаал адли ами аминдаа һунгалтын түрүүшын турта хабаадалсаха юм. Нэгэдэхи турта диилэнхи олонхид дуугаа үгэхэ зэргэтэй. Францын Коммунис парти, демократическа, социалис зүүнэй тала баримталдаг хүсэнүүдэй федераци һунгалтын нэгэдэхи турта һайн байдалтай болоһон кандидадые дэмжэхээр шиидэ.

Правительствын лагерьта хабаадагшад амжалта туйлахын тула мүн лэ хэмжээнүүдые абана.

1967 ондо һунгалтануудай болоходо зонхилхы хоёр парти—табадахи республика хамгаалхын түлөө тэмсэдэг демократуудай союз, бэеэ даанхай республиканецуудай национальна федераци национальна суглаанда диилэнхи олонхидой зүгһөө дэмжэгдэһэн юм. Удаань хэдэ хэдэн һунгалтануудай болоходо тэдэ партинууд диилэнхи олонхидой зүгһөө дэмжэгдэхээ болиһон байгаа. Правительствын тусхай түлөөлэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, зонхилхы партинууд эдэ һунгалтануудай болоходо «Национальна шэнэ суглаанда заатагүй олон һуури эзэлхэ хүсэлтэй». Министерствэнүүдэй олон тоото тушаалнуудые мүнөө үедэ эзэлжэ байһан зонхилхы хоёр партиин коалици национальна суглаанда олонхи һуури эзэлхэ юм гэжэ правительство найдана.

Парижай газетэнүүдэй политическэ шэнжэлэгшэд радио, телевиденеэр Ж. Помиду гэгшын үсэгэлдэр хэлэһэн үгые дурдаха зуураа, иигэжэ тэмдэглэнэ: правительствые толгойлогшо коммунизмда эсэргүү тэмсэл дэлгэрүүлхэ уряае түрүүшын ээлжээндэ табиха зуураа, Францида боложо байһан мүнөөнэй ушар байдалаар һанаагаа зобожо байһан бүхы хүнүүдэй хоорондохи холбоо барисаа байгуулхые оролдоно.

Мүн энэ үедэ өөһэдынгөө эрилтэнүүдые бэелүүлхын тула ажалшадай тэмсэл үргэлжэлһөөр. Олон предприятинуудай хүдэлмэришэд забастовко хэжэ үргэлжэлһөөр. Предприятинууд дээрэнь улаан тугууд намилзана.

Экономикын зарим һалбаринуудта, мүн хэдэ хэдэн предприятинуудта хэлсээнүүд болюжо үргэлжэлһөөр, тэдэ хэлсээнүүдтэ засагаархид болон предприятиин эзэд буултануудые хэнэ, тэрээнэй ашаар ажалшад хүдэлмэреэ эхилхэ тухай шиидхэбэринүүдые абана. Энэ үглөөгүүр, бүхэли һүниндөө үргэлжэлһэн заседаниин һүүлээр транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй гол эрилтэнүүдые хангаха тухай хэлсээндэ гар табигдаа. Ажалшадай салин хүлһэ дунда зэргээр 13 процентээр дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин недели хороохо, профсоюзуудай эрхэ үргэдхэхэ тухай асуудалнууд тогтоол дотор хараалагдана.

Забастовко хаа хаанагүй эмхитэйгээр үнгэрнэ. Мүнөөнэй гуримые демократяар һэлгэхын тула бүхы хүдэлмэришэдэй, демократическа хүсэнүүдэй хоорондо холбоо барисаа байгуулхын түлөө коммунистнууд саашадаашье тэмсэхэ юм гэжэ «Юманите» газетэ заана.

„А" классай 2-дохи бүлэгэй футболистнуудай дунда үнгэргэгдэжэ байгаа СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн

Майн 6-най үдэр

Һуури-нууд	Командинууд болон городууд	Паада-нууд	Шүүбэ-ринүүд	Тэнсэлгэ	Шүүгдэ-лэниинь	Бумбэгэ-нүүд	Очко-нууд
1	«Политотдел» Ташкентын обл.	11	7	2	2	19— 8+11	16
2	«Иртыш» Омск	10	6	3	1	12— 2+10	15
3	«Нефтяник» Фергана	11	4	5	2	7 —3+ 4	13
4	СКА Шэтэ	11	5	3	3	11— 8+ 3	13
5	«Рассвет» Красноярск	11	4	5	2	14—14+ 0	13
6	«Восток» Устькаменогорск	10	5	2	3	10— 8+ 2	12
7	«Зеравшан» Навои	11	3	6	2	12—10+ 2	12
8	«Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	11	4	3	4	11— 9+ 2	11
9	«Алга» Фрунзе	10	5	1	4	7— 7— 0	11
10	«Шахтер» Караганда	10	3	5	2	5— 5— 0	11
11	СКА Хабаровск	10	4	2	4	6— 5+ 1	10
12	«Кузбасс» Кемерово	10	4	2	4	11—14— 3	10
13	«Аэрофлот» Эрхүү	11	3	4	4	11—17— 6	10
14	«Строитель» Ашхабад	11	3	3	5	14—14— 0	9
15	«Луч» Владивосток	10	2	5	3	8— 9— 1	9
16	«Энергетик» Душанбе	11	3	3	5	6— 8— 2	9
17	«Металлург» Чимкент	10	3	3	4	10—13— 3	9
18	«Темп» Барнаул	10	2	4	4	4— 7— 3	8
19	«Томлес» Томск	10	2	3	5	7—12— 5	7
20	СКА Новосибирск	10	—	6	4	8—12— 4	6
21	«Памир» Ленинабад	11	1	4	6	9—17— 8	6

Францын радио, телевидениин хүдэлмэрилэгшэдэй забастовко

ПАРИЖ, июниин 4. (ТАСС). Һаяхан информациин министрые һэлгэһэн ушар Францын национальна радио, телевидениин хүдэлмэрилэгшэдэй ба правительствын хоорондохи зөрилдөөн шиидхэжэ шадаагүй. Францын радио-дамжуулгануудай, телевидениин управлениин (ОРТФ) 12 мянган журналистнар, дикторнууд, операторнууд, мүн бусадшье хүдэлмэрилэгшэд забастовко хэжэ үргэлжэлһөөр. Нютагай радиостанцинууд магнитофонно пленкодо бэшэгдэһэн гансахан лэ дуу хүгжэм дамжуулна.

Радиогой директор Пьер де Буадефра, телевидениин директор Эмиль Бьязини, телевизионно һонинуудые дамжуулдаг редакциие даагшын орлогшо Элуар Саблие гэгшэдэй ажалһаа гараһан тухай мэдээсэлые Парижай бүхы газетэнүүд мүнөөдэр толилоо.

Югославиин студентнэрэй буһалгаан

БЕЛГРАД, июниин 4. (ТАСС). Сербиин социалис республикын дотоодын хэрэгүүдэй секретариат Белградта демонстрацинуудые, митингнүүд болон жагсаалнуудые эмхидхэхыень хориё. Ниитын гурим хамгаалха, хүн зоной аюулгүй байдал сахиха зорилгоор иимэ шиидхэбэри баталан абтаа. ТАНЮГ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Белградта июниин 2—3-най үдэр студентнүүдэй демонстрацинууд болоходо, тэрээндэ харюусалгагүй зарим этэгээдүүд хабаадалсаһан байна. Тэрээнһээ уламжалан городто ниитын гурим эбдэгдэхэһээ гадна, хүн зоной аюулгүй байдалда хоро хүргэгдөө, гарза хохидол ушаруулагдаа.

«Экономическа, политическэ талаараа орёо бэрхэ байдалда Югославиин ороод байһан үедэ социалис демократи хүгжөөлгэдэ дурагүй хүсэнүүд һүйдхэл хэжэ байна» гэжэ Сербиин Коммунистнуудай Союзай Центральна Комитедэй Президиум мэдүүлгэ соогоо тэмдэглэһэн байна.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ХИТАДТАХИ БАЙДАЛ

Францида боложо байһан үйлэ хэрэгүүдтэй дашарамдуулан, Мао Цзэ-дунай бүлэг Францын Коммунис партида эсэргүү хардалга гүрдэлгэ хэжэ байнхай. Тиихэдээ майн 21-һээ 24 болотор Хитадай хото городуудта болоһон жагсаалнууд дээрэһээ энэ кампани эхилээд, тэрэниие Пекинэй хэблэл болон радио мүнөө хүрэтэр үргэлжэлүүлжэ байнхай. Энэ жагсаалнууд хадаа «Францын пролетаринарай тэмсэлые дэмжэхэ» гэһэн хэбэртэйгээр эмхидхэгдээ һэн.

Теэд үнэндээ дээрээ Мао Цзэ-дунай дүрэ зурагуудые, мүн тэрэнэй хэлэһэн үгэнүүдые барлаад абажа ябаһан эдэ жагсаалнууд хадаа Францын хүдэлмэришэдэй буһалгаан, мүн «Европодо, Америкэдэ, Океанида боложо байһан империалистнуудта эсэргүү бэшэншье тэмсэл «бүхы дэлхэй дээрэ Маогой үзэл сурталай үргэнөөр таража байһанай» ашa үрэ болоно гэжэ хитад зондо ойлгуулхын тулада хэгдэһэн байха юм. Дэлхэйн хүдэлмэришэнэй хүдэлөө толгойлжо ябаха гэһэн маоистнуудай энэ уймар тэнэг һанаашалгые Пекинэй хэблэл газетэнүүд үдэрһөө үдэртэ дабтажа байнхай.

Бүгэдын мэдэһээр, Маогой үзэл суртал баримталагшад Францидахи троцкистнуудтай болон анархистнуудтай хамта, студентнүүдэй хүдэлөөндэхи миил өөдэгүй бишыхан «хэтэрхы зүүнэй үзэлтэй үсөөнхинь» болохо байһан хадаа хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлдэ ямаршье нүлөө үзүүлхэгүй байна бшуу. Эдэ дэмы хашхаралдадаг хүнүүдэй «пролетаринартай нэгэдэхын тулада» гэжэ забастовко хэһэн хүдэлмэришэдэй эзэлһэн заводууд тээшэ шэглэн ошоходонь, тэндэ һахюулда байһан хүдэлмэришэд эдэниие предприятинуудай газаа оруулаагүй байгаа. Тиихэдээ хүдэлмэришэд айхабтар шанга тэмсэл хэжэ байһан дээрэһээ өөһэдынь эбые таһалжа, үймөө татаха гэһэн бодолтой хүнүүдэй хооһон шалиг үгэ дуулаха дурагүй юм гэжэ тэдэндэ хэлэһэн байба.

Францын Коммунис партиин Генеральна секретарь Вальдек Роше гэгшын тон зүбөөр тэмдэглэһэнэй ёһоор, эдэ хуурмаг революционернүүд коммунизмда харша шууяа татадаг арга методээ хэрэглээд байхадаа, де Голлиин засагаархинда ехэ туһа хүргэнэ гээшэ.

Буһалгаа хэгшэдтэй һаналаа нэгэдэнги байһан тухайгаа Пекин хоорһоор мэдүүлжэ байхадаа, забастовкын тэмсэл ударидажа байһан Францын Коммунис партида болон профсоюзуудта эсэргүү пропаганда ябуулжа байна ха юм. Мао Цзэ-дунай пропагандистнууд Францын коммунистнуудые үзэлөө урбагшад гээшэ, тиихэдэ ВКТ-гэй, мүн Францын бэшэншье профсоюзна нэгэдэлнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд «урбадаг профсоюзуудай толгойлогшонор» гээшэ гэжэ нэрлэнэ. Францын хүдэлмэришэн ангиие, тэрэнэй эмхи зургаание иимэ жэрхэмшэг муухайгаар хардажа байхадаа, Мао Цзэ-дунай пропаганда Францын эгээл хархис хара үзэлтэнтэй хамта нэгэ аялгаар татажа байна ха юм.

Мүн тиихын хажуугаар, Хитадта болоһон «һаналаа нэгэдэлгын жагсаал» гэдэгые Советскэ Союзда хорото һаналай хардалга хэхын тулада маоистнууд хэрэглэһэн байна. Мао Цзэ-дунай балмад хорото үзэлтэй бүлэг хадаа ямаршье кампани ябуулхалаа, мүн ямаршье ушарал болоходонь, тэрэниие заатагүй КПСС-эй ленинскэ политикада эсэргүүсэн, манай ороной правительствада, арад зондо эсэргүүсэн, муушалха мүгнахын тулада шалтаг болгодог байха юм.

Мао Цзэ-дунай хүтэлбэриин Совет гүрэндэ харша политикын болон пропагандын улам ехэдэжэ байһание империалис можодо обёоргдонгүй үлэдэггүй юм. Тиимэһээ һаяхан США-гай гүрэнэй секретариин хоёр орлогшонорой нэгэн доро шахуу хэлэһэн мэдүүлгые Пекинтэй дүтэлхэ тээшэ хэгдэһэн тусгаар алхам гээшэ гэжэ дэлхэйн хэблэл газетэнүүд сэгнэлтэ үгэһэн байгаа.

«Хитадай эрдэмтэдэй, мэргэжэлтэдэй, журналистнуудай США-да ерэлгые амаршалан угтахаар бэлэн байһанаа эли тодоор ойлгуулжа үгөөбди» гэжэ Юджин Ростоу мэдүүлбэ. Тиихэдээ Холбоото Штадууд Хитад уруу зарим эд бараа абаашалгада хорилто хэһэн асуудалые шэнээр хаража үзэхөөр бэлэн байһанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ гэжэ тэрэ хэлээ. «Мүн ондоошье хэмжээнүүдые абажа байнхайбди» гээд нэмэбэ.

Гүрэнэй секретариин нүгөөдэ орлогшо Катценбах гэгшэ Вашингтондо хэблэлэй клуб соо үгэ хэлэхэдээ, США-да болохо элдэб олон суглаа зүблөөндэ хабаадалсахын тулада Хитадай түлөөлэгшэдые уриха тушаа гүрэнэй департамент ямаршье арсалта хэхэгүй юм, харин энээн тухай Америкын олон тоото эмхи зургаануудта дуулгаһан байна гэжэ мэдүүлбэ. Тиихэдээ «США-тай Хитадай дүтэрхы холбоотой болоо юм һаань, бидэнэр ехэл золтой байха бэлэйбди» гэжэ тэмдэглэһэн байна.

Катценбахай хэһэн энэ мэдүүлгэ «холбоо барисаатай болохо тушаа дахяад хэлэгдэһэн миил хооһон шашаг үгэ бэшэ», харин шухала удхатай һанаашалга гээшэ гэжэ Америкын «Ньюсуик» гэжэ недели бүридэ гарадаг журнал (июниин 3-да) тэмдэглэһэн байгаа.

(ТАСС, июниин 4).

Камбоджодо эсэргүү хорото ябуулганууд

ПНОМПЕНЬ. июниин 4. (ТАСС). Америкын, Сайгоной сэрэгүүд Камбоджодо эсэргүү хорото ябуулгануудые үдэр бүри хэжэ үргэлжэлһөөр гэжэ Пномпениин радио болон хэблэл үдэр бүри мэдээсэнэ.

Урда Вьетнамтай хилэ хадхан байдаг Кандал гэжэ провинциин Прекчрей гэжэ пограничнэ постдо хэдэн үдэрэй саада тээ добтолго эмхидхэгдээ. Мүн тэрэ провинцида, Камбоджын уһан соо майн 20-до буксирна судна баригдаһан байна. Тэрээн дээрэнь Америкын хоёр, Филиппинын 8 солдат ябалсаа.

Америкын, Сайгоной зэбсэгтэ хүсэнүүдэй «Дакота» түхэлэй самолёт майн 30-най һүни Камбоджын агаарай хилэ дабан ороод, 6 километр саашалаа гэжэ Кхмер Прессэй агентство мэдээсэнэ. Тэрэ самолёт Каамсамнар (Кандал провинци) тосхон шадар байдаг сэрэгэй пост пулемёдоор буудажа, Камбоджын хоёр сэрэгшэдые шархатуулаад, постын байшан гэмтээгээ, тэрэшэлэн Камбоджын далайн сэрэгэй судна гэмтээлсэбэ.

Эзэмдэгшэд эзэрхэжэ үргэлжэлһөөр

НЬЮ-ЙОРК, июниин 4. (ТАСС). Синайска хахад арал эзэмдэһэн Израилиин булимтарагшад арабуудай газар экономическа талаарнь ашаглаха тушаа хэмжээнүүдые абажа байна, эндэхи газарай баялиг ашаглаһанай ашаар бага бэшэ олзо абажа эхилээ. «Нью-Йорк Таймс» газетын корреспондент Джеймс Феррон Иерусалимһаа дамжуулһан корреспонденци соогоо энээн тухай бэшэнэ.

Израилиин засагаархид Суэцкэ заливай эрьеэр оршодог ОАР-ай нефтиин скважинануудые түлэг дундаа ашаглажа байна, эдэ скважинанууд жэл соо 4,5 миллион тонно нефть үгэдэг юм. Корреспондентын тайлбариһанай ёһоор, нефть танкернуудта ашаалагдажа Эйлат абаашагдаад, тэндэһээ нефть дамжуулдаг соргоор Хайфу эльгээгдэнэ, һүүлэй һүүлдэ Баруун Европын дэлгүүртэ абаашагдадаг байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Байгаали хамгаалха» гэһэн түрүү бэшэг. «Зуун үдэрэй—100 килограмм» гэһэн гаршаг доро мүрысөө үүсхэгшэдһээ абтаһан интервью. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Тэжээл бэлэдхэлгын экономико» гэһэн Г. Галсановай статья. Политическэ гэгээрэлэй һуралсалай жэлэй дүнгүүдтэ зорюулагдаһан Г. Занкинагай статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: «Шулуутада хубилалта болоодүй» гэһэн А. Семеновагай статья. Дэлхэйн һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: спортын һонин. Нютаг нютагай һонин. Соносхонууд.

САГАЙ УЛ...

Улаан-Үдын авиа... мэдээсэһэнэй ёһоор, м... публика доторнай бага... тэйшэг байха, бороо... Баруун хойто зүгһөө... һалхилха. Байгал шад... зүгэй аймагуудта 8—1... магуудта 13—18 гра... байха.

Июниин 7, 8-да бага... тэйшэг байха, бороо ор... руун хойто зүгһөө һ... болохо. Хойто аймаг... дөө 0—5 градус хүйт... магуудта 0—5 градус... хаар, Ахын, Түнхэн... най, Мухар-Шэбэрэй... аймагуудта хюруу ... рынь 13—18 градус ... хаар хүлеэгдэнэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИ...

Манай адрес, телефон...

г. УЛАН-УДЭ. ул. Ленина. 35. Телефоны: редактора... приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. ред... 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства... 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышлен... строительства—61-35, советского строительства и быт... культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67... формации—34-05, общественная приёмная—56-62, ... бюро—57-63. фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печати ... вете Министров БурАССР.

Н-01558. Зак. ...